

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: . . . . .
Vidéken: . . . . .
Egy hóra . . . . . 1 kor. Egy hóra . . . . . 1 kor. 50 Hll.
Negyedévre . . . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . . . 50 .

Felelős szerkesztő:
MEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 49. szám.

Gönczy Pál.

A Hajduszentpéter 1910. szept. 4-én végbemenő szoborleleplezés alkalmára
írta: **Kardos Albert.**

A magyar közoktatás és kivált a magyar népiskola újabb történetével kevés ember neve van jobban összeforrvá, mint a Gönczy Pálé. Gönczy Pál azok között az östehetségek között való, amilyenekben a magyar nép ugyancsak bővelkedik és a műlyenekből Jókai a maga mindenhez értő regényhőseit szokta formálni: a Berend Ivánokat, a Gutai Lőrinceket, a Tatrangi Dávidokat.

Gönczy Pálban nem azt kell csodálni, hogy parasztsorból az állami tisztikar egyik legfőbb polcára emelkedett, nem azt kell dicsérni, hogy szoboszlai ostorosgyerekből, mert szántóvető atyja mellett bizonyára hajtott az ökröt is, báró Eötvös József és Trefort Ágost munkatársa, a közoktatási miniszterium tanácsosa, majd államtitkára lett.

Gönczy Pálnak érdemei nem ebből a fényesen megfutott pályából olvashatók ki, hanem magasztalunk kell benne a sorsnak valami különös ajándékát, oly kiváló pedagógiai tehetséget és azzal kapcsolatban a gyakorlati tanításnak oly helyes érzékét, amely őt a nagy magyar iskolaszervezők és tanítómesterek: *Apáczai Cseri János, Maróthy György, gr. Brunszvik Teréz, Kármán Mór,* stb. méltó társává teszi.

Gönczy Pál három téren is rendkívüli szolgálatokat tett a magyar iskola-ügynek. Első sorban mint iskola-szervező vonta magára a figyelmet.

Ő alapította ugyanis itt Debrecen és Bősörmény között a zeleméri-rom tövében a híres zeleméri iskolát. Harminc éves sem volt, mikor svájci módra létesítette ezt az iskolát, az elemi és gazdasági iskolának, az árvaháznak és javító intézetnek ezt a különös keverékét, amely legalább is két új gondolatot vitt bele a magyar közoktatásba, t. i. a népiskolát gazdasági irányban kell vezetni és a gyermekeket kézügyességre is kell tanítani. — Mindkét eszmét csak a pedagógia újabb fejlődése méltányolta teljes értéke szerint. Mikor husz évvel ezelőtt Guttenberg Pál a shandináv félszigetről elhozta hozzánk a szőlődöt, tu-

lajdonkép csak a zeleméri iskola kézi-munka-tanítását ujtotta fel; mikor pedig a közoktatási kormány az utóbbi években egymásután alakítja át a népiskola második szakaszát, az ismétlő iskolát gazdasági iskolává; akkor szintén a Gönczy Pál nyomdokain halad.

A zeleméri iskolát azonban elsöpörte a forradalom vihara, és később Gönczy egészen más téren bizonyította be iskola-alapításra való hivatottságát. Ő állította fel a fővárosban az első református középiskolát, amelyből a ma virágzó kálvinista főgimnázium lett. De iskolaszervező képességének igaz tér akkor nyílt, mikor báró Eötvös József 1867-ben a népiskolai ügyosztály élére helyezte és mikor az 1868. évi népiskolai törvénynek a végrehajtását, az általános iskola-kötelezettségnek az életbeléptetését leginkább az ő erős vállaira bízta.

Nem kisebbek Gönczy érdemei, mint a szemléltető oktatás egyik uttörő bajnokái.

Az iskola falait ő kezdte mindenféle szemléltető ábrákkal, képekkel teleagatni; ezek között a térképeket maga készítette. Mi, akik egy emberöltővel ezelőtt jártuk az iskolát, földrajzi ismereteinket első sorban Gönczy falai és kézi, egyes és gyűjtésményes térképeinek, földgömbjeinek és más segédeszközeinek köszönhetjük.

De legjobban belevésték az ő nevét a magyar iskola-ügy történetébe *Abécéje* és elemi olvasókönyvei. *Abécéje* az írva-olvasás elvén épült és alapja lett mindazoknak az újabb kísérleteknek, amelyek a legegyszerűbb, de azért a legnehezebb dolgot, az olvasás és írás mesterségét akarják minél könnyebben elsajátíttatni a gyermekekkel. De mielőtt ezek a próbálkozások fölléptek volna, addig évtizedeken át millió és millió gyermek a Gönczy bácsi *Abécé-je* támogatásával tette meg az iskola padlóján első bizonytalan lépéseit.

Debrecen és Hajdúvármegye tanítói bölcs és okos dolgot mivelték, amikor ennek a nagy iskola-szervezőnek, ennek az Istenáldotta tanítómesternek a neve alatt egyesültek több, mint másfél évtizeddel ezelőtt; most pedig szépen és nemesen cselekszenek, mikor Gönczy Pál szülővárosának, Hajduszentpéternek támogatásával

szobrot állítanak és ünnepet tölnek a legkiválóbb magyar néptanító emlékének.

E szobor előtt, hazánkban az *első tanító-szobor* előtt tisztelettel hajoljon meg a magyar iskolának minden munkása, a magyar művelődésnek minden igaz hive.

Uj ülésrend a Házban.

Délután háromtól este hétig.

Érdekes tervvel foglalkoznak a kormány tagjai, Arról van szó, hogy a szeptemberben megkezdődő ülészakban a parlamenti tanácskozások idejét délelőtti délutánra fogják áthelyezni. A képviselőházi ülések áthelyezésének célja az, hogy a kormány tagjai munkarendjüket célszerűbben oszthassák be, mint eddig.

A képviselőházi ülések eddig szokás szerint délelőtt tíz órakor kezdődtek és körülbelül délután két óráig tartottak. Az új tanácskozási rend szerint a tárgyalások délután három órakor fognak kezdődni és a házszabály szerinti négy órát betartva, este hét órakor fognak végeződni.

Eddig a képviselőházi ülések ideje összeesett a miniszteriumi hivatalos órákkal. Sőt az is megeseit nem egyszer, hogy valamelyik miniszternek ugyanabban az időben még bizottsági ülésen is részt kellett, vagy kellett volna venni. Így történt aztán, hogy hol itt, hol ott lehetetlen volt apróbb, sőt néha fontosabb mulasztásokat elkerülni. Különösen a közigazgatás szenvedett a képviselőházi tanácskozások miatt.

A miniszterek és államtitkárok ugyan még a fontosabb parlamenti tanácskozások idején is iparkodtak legalább délben rövid időt bemenni a miniszteriumokba, de es meg gyakran a képviselőházi tárgyalásokra volt hátrányos. A miniszterek és államtitkárok déli tízenkét óra után rendszerint elmentek a hivatalaikba, hogy amit lehet, még elvégezhessek. Ennek aztán az volt a természetes következménye, hogy az interpellációk idejében már nem voltak a Házban a miniszterek. Ha ellenben az új tárgyalási rend életbe lép, dolgozhatnak hivatalaikban a rendes hivatalos órák alatt, idejük lesz elmenni a bizottsági ülésekre, amelyek nagyrészt délutánról délelőtre fogják áthelyezni

Szeptember 3-án Szombaton megnyílik az
„Erdélyi Borozó“
a Pannónia kávéház helyén

hol Hajnalba Hajnal előtt
kifőzött ételek és italokról lesz gondoskodva.
Női kiszolgálás! Leveskülönlegességek! Pálmakert

Üzlethelyiségemet f. évi nov. 1-én Piacz-utca 32. szám alá
helyezem át, mely alkalomból a jelenleg raktáron levő
arany-, ezüstneműek, ékszerek és órák
felette olcsó árban lesznek elárusítva.

Rose Dezső
ékszerész és órák
Piacz-u. 55. Hungária mellett

és jut idejük egyéb hivatalos dolgok elintézésére is!

Nagy jelentőségűnek tartjuk azonban az újítást a parlamenti tanácskozások és a képviselők szempontjából is. Eddig a képviselőház, ha csak valami különösebb érdekességű tárgy nem volt napirenden, tízenegy óráig még nem volt határozatképes, tízenkét, vagy egy óra után pedig már nem volt az. A képviselők egy része kényelmes sége miatt késelt le az ülés megnyitására, a másik rész — és ez a fontosabb — egyéb elfoglaltsága miatt — ment későn, sőt ritkán a képviselőházba. Azokról, akik egyáltalán nem járnak az ülésekre, nem szóltunk, azok valószínűleg akkor sem fognak járni, ha a tanácskozások délután lesznek. De igen sok olyan képviselő van, aki inkább a parlamentet hanyagolja el, mint kenyérkereső pályáját. Hogy mást ne említsünk, a képviselők között igen sokan vannak, akik ügyvédi gyakorlatot folytatnak. Ezeknek délelőtti tárgyalásaik vannak és így csak délután mennek be a képviselőházba. Akkor is csak igen rövid időre, mert déli egy óra után a honatyák nagy része emegy — ebédelni. Így aztán azok a képviselők, akiknek más foglalkozásuk is van, jóformán csak vendégszerpelni jártak be a Házba. A tárgyalási javaslatokhoz alig szólnak hozzá, sőt javarészt alig ismerték.

Epen ezért helyesnek és praktikusnak találják az illetékes körök a tervezett újítást. Mert habár a fent említett anomáliákat teljesen meg nem is szünteti, bizonyára csökkenteni fogja és másrészt semmi olyan ok nincsen, amit a tervezett reform ellen fel lehetne hozni.

A miniszter Budapesten. Kuen-Hérváry Károly miniszterelnök, — mint fővárosi tudósítónk jelenti, — ma utazott el Osztdendéből. A miniszterelnök a napokban Budapestre érkezik s részt vesz a kormány előzetes tárgyalásain.

Könnyű vér.

1.

Mintha befészkelte volna az unalom magát a kávéház dohányfüstös levegőjébe.

A cigányok öszemarakodtak egymás közt. A bögös öszehuzta bozontos szemöldökét, — ránczok gyűrődtek zsiros homlokára.

Véknyan folyt a garas, a másodprimás mégis kimarkolt a tálcából. Ezt a cimbalmos mondta. Azt állította, hogy figyelte a tükkörből.

A primás csak úgy félfüllel figyelt a cimbalmosra, valami katonatiszt feleségével kokettirozot egész este.

Még egy hosszút szívott karsu cigarettájából, — azután letete a hegedűt. Nem szólt egy szót sem, felvette a prêmes nagy télikabátot s elhagyta a termet.

A többiek még élesen vitatkoztak egymással egy darabig, — azután felcihelődtek ők is.

Az idő éjjel után járt, a kávé nem bánta, hogy elmennek, úgy is alig két-három ember ült az asztaloknál.

A bögös még viszaszólt a Náci pincérnek, aki nagy álmosan támaszkodot a tekeasztalnak.

Vármegyei élet.

Őszi közgyűlés előtt. Sorozások.

A vármegyei házában is véget ért az uralmas nyári szezon s megkezdődött a mozgalmás élet. Holnapra várják vissza Domahidy Elemér főispánt. Kovács Gyula alispán pedig állandóan itthon fog tartózkodni, nem véve részt több katonai sorozásban.

(Az őszi közgyűlés.)

A vármegye őszi közgyűlése ebben a hónapban fog megtartatni. Természetes, hogy a legutóbbi közgyűlés óta nagyon sok feladogatlan anyag gyűlt össze, amályok közt a legfontosabb lesz az 1911-iki költségirányzat, melyen most dolgozott a számvevőség.

A közgyűlés határnapja még nincs megállapítva, de minden valószínűség szerint 26-án lesz.

Ezt megfogja előzni az aladói választmány ülés, melyet a hó 7-ikére hívtak össze s amelyen a közgyűlés tárgysorozatait állapítják meg.

Ezek közt fog szerepelni hajduböszörmény városi háza ismeretes ügye is s minden valószínűség szerint egy kis politikai íze is lesz a tárgysorozatnak a különböző miniszteri leiratok kapcsán.

(Sorozások a megyében.)

A sorozások 13-án érnek véget a vármegyében. Ma és holnap Szoboszlón soroznak G. István Mihály polgármester polgári elnöklése mellett, keddtől a hó 13-ig pedig Kaba községben Csapó István földbirtokos elnöklésével.

Ezzel aztán befejeződnek a sorozások. A balmazújvárosi sorozás eredménye eddig még ismeretlen, de az eddig megállapított eredmények szerint — míg az országban nagyon sőt szinte példátlanul rossz volt a katonának való emberanyag, addig a hajduböszörményből nagyon sok katona válik.

— Nem játszunk többet egy feketekávéért! Nevetséges dolog, nem játszunk csak azért sem. Még szivar sem jár hozzá. Azután vendég sincs, csak gyéren.

A Náci csak bölintott rá egy nagyot. Nagyon jól tudta, hogy a cigányok öszzerőfentek a garason. A bögös dühös, azért hadarja a beszédet. Öszehord mindent, rajtuk akarja kitölteni a haragját. Pedig ahogy is nem játszanak többet. A cigánymuzsikus haragja nem tartós. Itt lesz holnap az egész banda. Most öszemarakodtak de az elegáns primás szélben, hóban ott várja őket az utcasarkon. Másik kávéházba mennek. Az uton még ösze is csokolóznak a halálos ellenségek. Kis idő múlva jött is a cigányhordár, bögőért, cimbalomért, hegedűért.

Künn hideg volt, meztelen keze megmarjult a bögőhurcolónak.

Egy kis időre meg is huzódott a kályha mellett, megmengetni meggémberedett tagjait. Előkotarászott a zsebéből pár kraccárt s odaintette a Nácit. Egy kis pálinka kellett volna neki. A kávéházban drága a snapsz, de Náci jó fiu, kicsinálja a kaszirnőknél, hogy annyi pénzért kapjon egy pohárrkával, mint amennyi épen akad a zsebében.

Inkább elengedi Nácinak azt az ígért cipőt is, amit a mult este helyezett kilátásba,

Gönczy Pál.

A legnagyobb magyar népnevelő.

A negyvenes évek termékeny talajából nőtt ki Gönczy Pál, aki a multat tapasztalásaiért becsülte s a jelent igazi bölcsességgel fel tudta használni a jövő építésére.

Hajdusoboszlón egyszerű kálvinista családból származott, 1817. december 26-án. Iskoláit Hajdusoboszlón kezdte, ahol az akkori idők szokása szerint Szabó István konrektor vezetése alatt a deák nyelv ismereteibe és a természettudományokba is behatolt, már t. i. oly mértékben, amily mértékben azt a szoboszlói pártikula megengedte. A már gyermekkorában is társai közül kivált Gönczy Pál a „Hütner“ szent történetében találva, nagy szorgalommal rajzolgatta a „Kis tükör“ képeit, festegette a virágképeket. Az algimnáziumot végezve, a debreceni kollégiumba került. Itt végezte a filozófiai tanulmányokat, amellett kedvenc passzióinak élt: faragott, esztorgályozott, gyakorolta magát a természet utáni rajzolásban.

A filozófiai tanulmányok elvégzése után Köbölkutra ment tanítónak, majd Gálospetribe nevelőnek, hol a Draveczky-családnál feltalálta azt a kört, amelyet a munkálni vágyó ifju keresett. Itt jött össze Nagy Lászlóval, a későbbi pestmegyei tanfelügyelővel s lett központjává a környék tanítószágnak.

Gálospetriben ösmerkedett meg Végh József nagymiveltsgü leányával, Jozefával, kit svájci utazása után feleségül vett.

Gálospetriben készítette fiúéveszkedése s egyéb tanulmányai közben azt a földgömböt, mely a „Gönczy“-féle földtekék öse, mely mint ritka beccsel bíró ereklye, a hajduböszörményi „Gönczy Egyesület“ tanszer-muzeumában van elhelyezve.

Svájci tanulmányutja alkalmával ismerkedett meg a Tellenberg-Wehrli-féle iskolák áldásos működésével. Ezt az irányt plántálta át a Karap Sándor zelemeri birtokán felállított nevelő-intézetbe, hova Gönczyt Karapék egy ma is mintául szolgálható intézet vezetésére hívták el. A zelemeri 400 holdas birtokon a Gönczy Pál tervei szerint épülnek a gazdasági épületek, ültetődnek a selyemtenyésztés alapjául szolgáló eperfák s kezdődik meg az a nevelői munka, amely a

csak adjon egy pohárrkával, — ha nem is lesz a színe a snapszos pohár metszett karikájáig.

Az igaz, hogy a nagy lábauja kikanalál a gyöngye nyári cipőből, amely télen keresztül nem is igen alkalmas a szaladgálásra, de hát nagyon nehéz az élet, még jóformán nem is evett ma s a pálinka nem a szomjuságot, hanem az éhséget oltja.

A rongyos bögőhurcolót a püspök ömeltősága ugyan segíteni akarta. Magához vette inasnak, felöltöztette piros stráfos ruhába. Kijárt neki az étel rendszeren, pedig csak holmi apróbb szolgálatoakat teljesítet. Hanem nem jól érezte magát a tisztességes ruhában s egy este megszökött. Visszaszökött a bandához, azóta folytatja a régi mesterségét, hordozza a bögőt, cimbalmot, hegedűt a cigányok után.

A kávéház sarokasztalánál egy fiatalember ül. Ezelőtt kereskedő volt egy jóhírű nagy cégnél. Előkelő családból származott, de rossz társaságba keveredett, kerülgette az iskolát, míg végre az apja, akinek nyolc gyermeke volt még otthon, elcsapta kereskedésbe.

A fiu nem akart kereskedő lenni, valami más pálya iránt érzett hajlamot. Először a színháznál statisztált, azután elkerült egy laphoz korektornak, hogy hátha fogna vala-

Fehérneműt csipkefüggönyöket, női blousokat legszebben tisztít **FEUERSTEIN**

Piacz-utca 42. sz. (Lamprecht palota).

Arany János-utca 15. sz.

mosó intézete Piacz utca 63.

Wallerstein Fülöp fiai cég

előntése. Kossuth-utca 8. (gyógyszertár mellett.)

Értesítjük a t. vevő közönséget, hogy az őszi idényre nagyon előnyös vétel tolytán óriási mennyiségű divat vászonarut vásároltunk össze és azt is máreladásba vettük Tessék egy próba vásárlást eszközölni mert olcsóság tekintetében velünk senki sem versenyezhet. Csakis előrendő árut tartunk raktáron

tanítást nem öncélnak, hanem a nevelés eszközének tekintik csak.

A zeleméri intézet 1845. tavaszán nyílt meg 12 gyermekkel. Még ma is él az öreg Udvarhelyi József hajdunánási tekintélyes polgár, e 12 közül egy, egykori tanítvány, kinek elbeszélése és az elbeszélést támogató kézirat fényesen bizonyítja, hogy Gönczy Pál több mint egy félszázaddal előbb, megtalálta azt a helyes irányt, — munkára nevelő módszerével — mely a nép iskoláinak létjogosultságát egyedül biztosíthatja.

Sajnos, hogy a 48-iki szabadságharc félbeszakította Gönczy zeleméri munkásságát. Kénytelen volt visszavonulni Gálospetribe. Itt érte Szőnyi Pál meghívása a Budapesten felállított nevelő intézethez. A Szőnyi intézetétől megválva, maga alapított Budapesten intézetet, hol kiváló emberek — mint Török Pál, Székács József, Brassay Sámuel — ismeretségbe és barátságba jutott, kik megismervén a komoly, tudományos készültségű, az élet praktikumai iránt kiváló érzékkel bíró Gönczy Pált nagyrabecsülték.

E nagyrabecsülés alapján hiyta meg Török Pál püspök a Kálvin-téri paplakon felállított gimnázium igazgatójává Gönczy Pált. Mint igazgató s a református egyetemes tanügyi bizottság felhívására készítette a népiskola szervezetét s írta meg mint pestmegyei és városi képviselő testületi tag azokat a kiváló közleményeket s különösen a Pesti Napló, Prot. Isk. Lap stb. lapok hasábjain, melyekkel helyes mederbe terelte a főváros oktatásügyét s megalapozta az 1868: 38-iki népoktatási törvényt. Mint az egész nemzet oktatásügyére kiváló befolyással bíró nagy súlyú férfit hívta meg a nagy Eötvös József báró maga mellé államtitkárnak.

Új szerepkörében úgy megállta helyét, hogy a népoktatási törvény életképes volta egyenesen az ő praktikus érzékre valló közreműködésének köszönhető.

Mint államtitkárnak, módjában lévén Magyarország népoktatásügyének elárult voltán segíteni, egy nagytehetségű és vasakaratu ember szorgalmával igyekezett a magyar nemzeti oktatásügyet a kor színvonalára segíteni. Egyszerűen bámulatos azon energia, amit ő a művelődés fegyvereinek felhasználásával, aránylag rövid idő alatt a csaknem analfabéta nép oktatása terén, minden szemmel látható előttem bemutatott.

Az „ABC“-től elkezdve a kitünő tan-

és vezérkönyvek egész sorozatával ajándékozta meg nemzetét, tanított és irányított, míg csak nemes szíve utolsó nem dobbant.

Karácsondon, 1902-ben, rövid betegség után ment el a mindenélők útján az az ember, akinek egész élete — a szó legvalószínűbb értelmében — nemzetének előhaladása érdekében telt el.

Emléke a magyar nemzet népoktatásának munkásai előtt feledhetetlené vált s az a szobor, melyet a hajdúvármegyei Gönczy Pálról nevezett Egyesület szülővárosában emelt: mérhetlen időig hirdetője lesz az igazi nagy embert feltűntető hazafinak.

A Gönczy-szobor holnapi leleplezési ünnepélyének programja a következő:

I. **Diszközgyűlés:** (XVIII. évi rendkívüli III. vándorgyűlés) szeptember 4-én délelőtt 10 órakor, a hajdusoboszlói magyar kir. állami polgári iskola tornatermében. Tárnyak: Elnöki megnyitó (küldöttségek üdvözlése). Gönczy Pál emlékezete. Simon Károly egyesületi alelnök emlékbeszéde. Emlékezés Gönczy Pálról. Előadja Csánky Viktor Hajdumegye kir. tanfelügyelője. Visszaemlékezés Gönczy Pál zeleméri nevelői eljárására. Elmondja: az öreg Udvarhelyi József, a Gönczy Pál zeleméri egykori anitványa. A közgyűlés berekesztése.

II. **Szoborleleplezés:** 1. Himnus. Énekli a szoboszlói daleylet. Tóth Lajos karnagy vezetése mellett. 2. Beszéd. Tartja Csúrka István, a Gönczy-egylet elnöke. Beszédje közben a lepel lehullván, a szobrot az egyesület nevében megkoszorúzza. 3. A szobrot átveszi: G. Tóth János H.-Szoboszló r. t. város polgármestere. 4. Alkalmi költemény. Irta: Lampérth Géza dr. Előadja: Mocsári László néptanító. 5. A volt tanítványok nevében a szobrot megkoszorúzza: Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő. 6. Alkalmi ének. Előadja a hajdusoboszlói daleylet, Tóth Lajos karnagy vezetése mellett.

Az ünnepély végeztével délután fél 2 órakor közebe a „Bika“ vendéglő összes termeiben. Egy teríték ára 4 korona. Ebédjegyekre vonatkozólag Hajdusoboszló város polgármestere hivatala intézkedik. Ide, vagy a Gönczy-egylet elnökéhez jelentendő be a diszebeden való részvétel, lehetőleg pár nappal előbb.

III. Este 8 órakor hangverseny a „Bika“

nagytermében. Műsor: Nyitány. Előadja: Rácz Károly és fia zenekara (Debrecen). 1. Esti nyugalom: Hammától. Előadja: a Debreceni Dalegylet. 2. Monológ. Előadja: Vass Jolán urhölgy (Debrecen). 3. Dalok. Előadja: Nagy András Rácz Károly és fia zenekisérete mellett. 4. Finn dalok: a) Bölcsődal. b) Tengerész a szénégetők között. Selim Palm-grentől; átdolgozta: Hackl N. Lajos. Előadja: a Debreceni Dalegylet. 5. Hegedűszóló. Előadja: Piribauer Ferenc (Debrecen). 6. Kötlemények. Felolvassa: Lampérth Géza dr. (Bpest). 7. Kuruc dalok, Székácsból. Előadja: a Debreceni Dalegylet. Belépti díj. Személyjegy 2 kor. Család-jegy — 3 személyre — 5 korona. A hangverseny tiszta jövedelme a Gönczy-szoboralapot és a Gönczy tanítói internátust illeti. A műsor után tánc következik.

Egy francia tudós látogatása Vámospércsen.

Nagyon sokan emlékezhetnek rá e b. lap olvasói közül, hogy tavaly járt itt Magyarországon s több napot töltött éppen Debrecenben is egy francia tudós, Kálvin élettörténetírója, a montaubani theologiai egyetem dékánja, Doumergue Emil ur, ki azt az óhaját fejezvé ki, hogy szeretne egy magyar falut is látni, kivitte őt alulírott Vámospércsre, amint erről annak idején a helybeli lapokat is tudósítottam. Most pedig maga a francia vendég írta meg, végtelen egyszerű közvetlenséggel, de a mellett rendkívül éles megfigyelő képességgel a nevezett faluban szerzett észleleteit, látott tapasztalatait egy francia egyházi lap, a „Christianisme“ hasábjain. Lefordítottuk e cikket (az előforduló nevek bepótlásával) s azt hisszük, kellemes szolgálatot teszünk e b. lap olvasóinak, midőn azt a következőkben kiadjuk.

Csiky Lajos.

Egy magyarországi református falu.

Irta: Doumergue Emil.

Vámospércs egy falu, félórnyira Debrecentől, a kálvinista Genftől, a nagy magyar Alföld közepén. Az állomáson az állomásfőnök, (Turai Miklós) üdvözlő perpekt

tát, mint amaga lelke azelőtt, mikor még nem járta be a kávéházi füst...

Aztán beszélt tovább, élénk fantáziával ecsetelve a jövőt. A leány szeme könyre fakadt. Végig folyt az arcán, barázdát szántva a rizsponon...

Két hétig éltek együtt. A leány rászánta magát a csendes életre. — Két hétig képezte szóbeszéd tárgyát a kávéház törzsvendégei közt a kaszirnő esete, ki odahagyta a kávést. Egy szép reggelen kaszirnő nélkül maradt a kávéház.

A harmadik héten mesélte egy újságíró, hogy a leány megint megszökött.

Ezuttal a szeretőjét hagyta oda. Egy alsóbbrendű kávéházban találtak rá. Még beesettebbek voltak a szemei, még rizsporosabb az arca.

A férfi ott ült a pénztár melletti asztalnál, részeg volt a pálinkától. A leány ingerkedve futta rá cigarettájából a füstöt:

— Bolond vagy édesem, ne busullj, igyál inkább.

Kacagott, hogy odvas fekete fogai végig kilátszottak.

A cigánybanda valami szomorú nótát huzott a jelenethez. A bőgő-hurcoló szivarvéget szedegetett az asztalok alól...

Szathmáry Zoltán.

mit rajta az irás mestersége. Még korrektornak sem vált be, azóta cimszalagot írkal, hirdetések után futkos. Ő ugyan azt beszéli, hogy ír a lapba, de nagyon kevesen hiszik el neki. Újságírókkal járhat a kávéházba, ez tetszik neki, olyan emberekkel, akik nagyon jól tudják, hogy meddő marad pályája iránt érzett ragaszkodása.

Kapna ugyan valami kis hivatalt a városnál. A szerkesztő bedughatná irnoknak, fel is ajánlotta már egy izben pártfogását, de visszautasításra talált.

Nem tudna beleszokni a csendes életbe. Reggel nyolctól délután kettőig hosszú idő egy huzamban elülni gépies munka, másolás mellett.

A fiatalember abszintozik s vérekes szemével, a félig részeg emberek bamba kifejezésével bámul a pénztár felé.

A kávéházi trónuson egy elvirágozott leány ül... Kenyér galicsokat dobál a főpincér felé.

Beesett kékkarikás szemei vannak, az arcán is meglátszanak a ráncok, különösen a halántékán. A rizspon itt-ott megfoltosodott rajta az izzadságtól.

Mikor a kávé egy-kettőt ásitva, idejénvalónak találta a lefekvésre gondolni s ki-

huzta lábát a kávéházból, a fiatalember ott hagyta helyét s a leány felé tartott.

A kávésgazda ugyan kiadta rendeletben, hogy ne bocsássák a kasszához a szájalmasan kopott külsőjű „szerkesztőségi embert“, de a pincérek mégis sajnálták megszégyeníteni s nem állták útját már csak azért is, mert tudták, hogy az a két ember szereti egymást.

A leány is jobb sorsra születte. Azt mondja, hogy valami földbirtokosnak a leánya, de lángra lobbant a szíve, elsökött hazulról, azután megcsalták, kidobták a világnak.

Ugy volt-e, ahogy mondja, ki tudja? Az afféle leányok sok regényes történet hősnőinek teszik meg magukat.

Amint odaért a fiatalember a leányhoz, egész más kifejezést öltött a kaszirnő arca. Valami méla bu borult a szeméire.

Egy ideig még ott ólalkodott körülöttük egyik-másik pincér, azután magukra hagyták őket.

A férfi kezében tartotta a nő kékeres, csontos kezét s halk hangon beszélt hozzá:

— Ha meggondolta Irén, tegyer úgy, mint mondtam. Sokkal könnyebb az életet úgy elviselni kettesbe, mint így külön-külön. Vettem ki szobát, meleget, tisztát, olyan tisz-

A legjobb minőségű befőtt üvegek minden nagyságban. — Kerti golyók nagy választékban a legjutányosabb árban. — Kép keretezés a legszebb kivitelben.

Épület üvegezés a legolcsóbb árban.

Üveg és porcellán legolcsóbb bevásárlási forrás
GLÜCK JÓZSEF
Piacz-u. 6. a nagytemplom mellett.

Uj! A napokban megnyílik Wacha Róbert Uj!
ruhafestő, vegyi tisztító és gőzmosó intézete

ál.
nevelő.

ny talajából
tapasztalás-
olcsósággal
ere.

kálvinista
mber 26-án.
ahol az ak-
István kon-
velv ismere-
ba is beha-
y mértékben
engedte. A
közül kivált
tóriáján tul-
zolgatta a
írágképeket.
breceni kol-
zófiái tanul-
szóiának élt;
rolta magát

végzése után
id Gálospet-
ky-családnál
a munkáltni
Nagy Lász-
felügyelővel
nitóságának
meg Végh
al, Jozefával,
l vett.
észkedése s
földgömböt,
k őse, mely
a hajdúvár-
szer-muzeu-

mával ismer-
rli-féle isko-
irányt plán-
méri birtokán
va Gönczyt
lgálható inté-
méri 400 hol-
tervei szerint
ültetődnek a
gáló eperfák
nka, amely a

ma nem is lesz
szett kariká-

baujja kikan-
amely télen
tos a szalad-
élet, még jó-
álinka nem a
et oltja.

püspök ömél-
Magához vette
ráfos ruhába.
dig csak holmi
Hanem nem
ruhában s egy
t a bandához,
ségét, hordozza
cigányok után.

egy fiatallem-
lt egy jóhírű
ól származott,
kerülgette az
akinek nyolc
csapta keres-

lenni, valami
mot. Először a
elkerült egy
ha fogna vala-

TEIN

za 63.

gyon előnyös
unk össze és
ni mert olcsó-
drut tartunk rak táron

francia nyelven. A bíró (Harcariék Géza) kétlovas kocsija várt reánk és rövidesen megérkeztünk Nagy Dániel lelkészhez.

A falu jellege kibontakozik előttünk széles, nagyon széles utcáival s embermagasságu léckerítéssel körülvett házaival. Minden egyes ház földszintes s fehérre van meszelve. Csapán a zsidók festik sárgára az övéket.

Egy történelmi nevezetességű szalonban vagyunk, a szabadságharc korszakából 1849 ápr. 14-én Kossuth Lajos detronizálta a Habsburgokat a debreceni nagytemplomban, a kálvinista Genfben menekült magyar nemzeti parlament nevében. Az osztrákok az oroszokhoz folyamodtak, kik 200,000 embert küldtek segítségükre. A kimerült magyarok 30,000-en voltak s az utolsó ütközetet vívták. És ebben a szalonban tartózkodott akkor a magyar generális, Görgey Arthur, míg Debrecen alatt az ágyuk dörögtek.

A faluban 736 ház, 830 család van, mely közül 100 zsidó. Összesen 3000 lélek.

Meglátogattunk 5-6 házat, amelyekben többé-kevésbé kellő tisztaság uralkodik s nagyon hasonlítanak egymáshoz. A széles utcáról belépünk a magas kerítés-kapun egy hosszú, de kevésbé széles udvarra. Az egyik oldalon hosszú, oszlopos folyosó, sorba rakott kövekkel, az ámbitus, amint nevezik.

Mindenütt ott találjuk a szobákban a bibliát, az énekeskönyvet és Kossuth képét. A szobák egyformák kicsiny ablakaikkal, melyek nem adnak elég világosságot. Egy hálószoba, terítővel letakart keskeny ágyakkal a két sarokban egy asztallal, a szoba közepén s hátrább egy divánnal. Egy ebédlőszoba, egy konyha, a sarokban egy kemeccével, mely kupulaalakúra van építve s padkával ellátva, melyre télen ráülnek, hogy a hátukat melegessék. A fal a mésztől fehér színben ragyog. Egy tartó, rajta színes tányérokkal, a falra van akasztva. S ezeken kívül még 2-3 helyiség, mind más és más célra: egy a gabonának, egy pince a bornak, egy helyiség a különféle háziszereknek s egy sirhalom kinézésű kivájt üreg a burgonya számára. Kétségkívül volt még más is, de elfelejtettem már.

Látogatásunk alatt a férfiak mind kiinn vannak a mezőn, hol mindenkinek van földje, közepén egy házacskája is. Az asszonyok, kik most egyedül vannak otthon, intelligensek és tiszták. Egyik közülök kertjében egy szál virágot szakít le s gomblyukamba tűzi. Mások nagyon egyszerűen két-három mondattal üdvözlök Franciaországot.

Egy házban a gazda nála létünk ideje alatt tér haza a mezőről ökreivel. Munkaruhájában van, bő fehér nadrágban, mely olyan, mint egy szoknya, előtte két kötél. Ez a k u r á t o r (Konczi Lajos), az egyháztanács világi elnöke. Valami öt percig beszélgettünk szobájában s az alatt elmondta, hogy ő olvasta a francia hugenották történetét, ismeri könyörtelen üldöztesüket s bámulja őket. Nagy könnyedséggel, szabadon beszél, mint egy szónok.

És mindenütt megkínálnak, hogy ülünk le. Közmondásul tartják, hogy aki nem ül le, elviszi a háziak álmát. Mindenütt hoznak egy pohár bort, a nélkül, hogy kiinnák, mikor idegen vendég van náluk. Egy asszony addig erőltet, míg kenyérből letörök egy darabkát.

Ezen idő alatt kisérlet alakult körülöttem. Egy debreceni tanár (Csiky Lajos), ki társam volt az egész idő alatt, a tanító (Bíró János), a lelkész családja, a jegyző (Szabó Imre egyházközségi jegyző), a kurátor, aki szintén csatlakozott hozzánk, és járkáltunk homokos, de nagyon tiszta utcáikon. Semmi piszok sem az utcán, sem az udvarokon. Látunk elhaladni egy szekeret, mely elé négy

ökör volt fogva, az ökröknek óriási szarvaik voltak s a szekeren ülő paraszt pattogatott ostorával, mely oly hosszú, hogy két kézre kell fogni s olyan nagyot durrant, akár egy puskalövés.

Egy házban a gazda és felesége megmutatják nekünk téli ruháikat, mert itt, hol a nyár annyira meleg, hogy a gazda a veranda alatt alszik, a tél roppant hideg. Az asszony himzéses uju kabátját nem vetnék meg legelőkelőbb francia hölgyeink sem. A férfinak egy kabátja van fehér bőrből, különféle színekkel hímézve, meg egy fekete szőrme ruhája, pirossal díszítve, és ez a ruha 70-140 frankba kerül.

Az iskolában (Bíró János iskolájában) a kis leányok zoltárokat énekelnek és pedig a mi francia zoltáraink dallamára. Elénekeltek „A gonosztevőnek dolgán” és „Mint a szép hives patakra” kezdetű zoltárokat s mi is éneklünk velük. Szép volt a Kálvinista lelkének ez az idegenben való egyesülése. Érdekes módon, nagyon vonatottan énekelnek. Vasárnapi istentiszteleteiken két ének sor közt oly hosszú a szünet, hogy van idejük hangosan mondani a következő sort azok számára, akik nem tudnak olvasni.

Azután bevezetnek a templomba, hol az én kedvemért 5-6 hallgatóval istentiszteletet rendeznek. Az orgonán játszik a zoltárokat, melyeket mindnyájan énekelünk, a tanár ur fölmegy a szószékbe s imádságot mond Franciaországért.

Ezalatt elérkezik a dél és visszatérünk a lelkész házához. Egy érdekes nyitott helyiségben megkínál a család mindenkit, hogy egyenek egy darab szalonát, csak egy picit, mint ők mondják. De pár perc múlva az ebéd is tálalva van.

Nagyon érdekes. A szobának nincs ablaka, csak egy ajtóból kap világosságot, mely az ámbitusra nyílik. Csak a férfiak ülnek asztalhoz, mely meg van rakva pecsenyével, úgy, hogy a feladott fehér bort megkívánja az ember. A nők körülöttünk vannak s kiszolgálják bennünket, vagy kívül maradnak az ámbitus ajtajában.

Következik a toaszt. A magyar született szónok. Könnyedén, tüzzel beszél és mind toasztozik. Némelyik két-három toasztot is mond. Egy lelkész érkezik. (Sebők István Nyiracsádról.) Elfoglalja helyét az asztalnál s a toasztoknál. És egymásután jönnek a telt poharak és a toasztok lámpagyújtásig. Rendkívül érdekes és festői dolog ez!

A jegyző jön az egyházi jegyzőkönyvvel s felolvassza egy gyűlési jegyzőkönyvi számot 1703. augusztus 3-ról, amelynek tartalma az, hogy egy egyházi tag mond egy, abban az időben eléggé elterjedt káromkodást: „Ördögadta, teremtette!” A tanács kisebbsége azt ajánlja, hogy vegyék ki a nyelvet s azután kövezzék meg. De a többség ezt az ítéletet nagyon enyhének találja s azt határozza, hogy a testet, ki a jámbor lelkeket megbotránkozta kössék lófarkára, úgy vontassák egy darabig s a két előbb említett büntetés azután jöjjön.

De elérkezik az idő távozásunkra. Felállunk az asztaltól, a tanító elénekel egy zoltárverset.

S mi eltávoztunk.

Egyesület.

— A vármegyei gazdasági egyesület választmányja ma délelőtt Kovács Gyula alispán elnökele alatt ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy október hó 9-én Szarvasmarha és lókiállítás rendeznek valamelyik bajorvárosban és pedig ha H-Böszörmény nem fogadja el a kiállítás rendezését, akkor Szoboszlón, vagy Szováton díjjal szarvas-

marhákra 1000, lovakra 400 koronát assavatnak meg. Ezután elhatározták, hogy a nyíregyházi gazdasági kiállításra képviselőt jelöljék magukat.

Országos atlétikai verseny.

Miskolc és Debrecen labdarúgó mérkőzése.

Ritka sportélevezésben lesz része Debrecen város közönségének holnap, vasárnap délután a nagyerdő sporttérén. A Debreceni Tornaegyesület szokásos évi junior országos atlétikai versenyét tartja, melyre az ország legkiválóbb fiatal atlétái jöttek el. A D. T. E. hogy a sportszerető közönségnek teljes sportélevezést szerezhessen, az atlétikai verseny után még labdarúgó mérkőzést tart a Miskolci Sport Egyesület labdarúgó csapatával.

(Rendezőség.)

Elnökök: Lestyán Adorján, Magass György dr., Horvay Róbert dr. Titkárok: Radó Rezső dr., Boruss Mihály. Jegyzők: Amády István, Kerekes László. Penztárnok: Kiss Kálmán. Penztári ellenőr: Kovács Mihály.

(Versenybírószág.)

Elnök: Horvay Róbert dr. Tagok: János Zoltán, Radó Rezső dr., Tóth Mihály, Hajnal Rezső dr., Roncsik Jenő és Toldy Gaszton a M. A. Sz. képviselőtársulatán. Törvénnyel: Bacó Pál, Burger Izso, Hagedüs János, Szabó Gyula, Szilágyi D. Időmérők: Toldy Gaszton a M. A. Sz. megbízottja, Radó Rezső dr. és Tóth Mihály. Indítók: Hajnal Dezső dr., Ezry Miklós. Célbírók: Hajnal Dezső dr., Mórioz József, Radó Rezső dr., Lukács Sándor. Pályafelügyelők: Boruss Mihály, Kerekes László, Mórioz Bertalan, Szász Adolf dr., Balogh István. Orvosok: Dereksy István dr., Láng Sándor dr., Hajnal Dezső dr., Szász Adolf dr.

(A verseny sorrendje.)

1. 60 méteres síkfutás orsz. junior.
  2. egynegyed angolos síkfutás orsz. junior.
  3. 100 méteres síkfutás orsz. junior.
  4. rudugrás orsz. junior.
  5. diszkoszvetés orsz. junior.
  6. súlydobás orsz. junior.
  7. fél angolos síkfutás vidéki szenior.
  8. egynegyed angolos síkfutás vidéki szenior.
  9. rudugrás vidéki szenior.
  10. kalapács hajítás orsz. junior.
- Díjazás: I-nek a DTE. nagy ezüst, II-nek a DTE. kis ezüst, III-nek a DTE. bronz érme.

(Nevezések.)

Az egyes számokra szép számmal neveztek úgy Budapestről, mint a vidék városából. Jó erőket küld a Kassai Atlétikai Club, igen nagy számú atlétával jön át a Nyíregyházi Torna és Vívó Egylet, ez alkalommal először küld Debrecenbe versenyzőt a Kerekes Alkalmazottak Orsz. Egyesületének Sportosportja. A D. T. E. atlétáinak mindenesetre erős küzdelmet kell megvívniuk az elsőigért. A 60 méteres síkfutásban szép futást várunk Hoffmannról E. T. E. A vidéki szenior atléták egynegyed angolos és fél angolos futó versenyét Földi Miklósról D. T. E. nem lehet elvitatni. A junior rudugrásban Hoffmann várjuk elsőnek szép eredménnyel. A szenior rudugrásban Hoffmann és Horváth küzdelme lesz érdekfeszítő. A junior diszkoszvetés teljesen nyílt szám, ugyancsak a súlydobás is. A junior egynegyed angolmérőföldes

Uj nődivat üzlet!

Szabók és szabónők figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség és szabónőket értesíteni, hogy újonnan a legújabb nődivat cikkeket, díszeket, nőruhászöveteket, bélsők árak s mindennemű szabókellékek a legolcsóbb árban kaphatók.

Wanger Sándor

nődivat salon

Batthyányi-utca 1. szám.

koronát asavas-
hogy a nyir-
képriséletni

VERSENY.

labdarugó

és része Debre-
nap, vasárnap
A Debreceni
junior orszá-
ja, melyre az
át jöttek el. A
közönségnek
sen, az atleti-
ugó mérkőzést
esület football

Rendezőség.)

orján, Magas-
dr. Titkárak:
ály. Jegyzők:
Pénztárnok:
ör: Kovács

senybiróság.)

r. Tagok: Já-
Tóth Mihály,
end és Toldy
életén. Tér-
Izsó, Hegedűs
D. Időmérők:
megbírók:
hály. Indító:
f. Radó Rezső
gyelők: Boru
ríroz Bertalan,
án. Orvosok:
Ádor dr., Haj-

orrendje.)

sz. junior.
síkfutás orsz

ior.

vidéki szenior.
síkfutás vidéki

or.

junior.
nagy eszt, II-
k a DTE. bronz

(Nevezések.)

számmal ne-
a vidék váro-
ssal. Atletikai
val jön át a
gylet, ez al-
reczenbe ver-
ak Orsz. Egye-
D. T. E. atlétai-
met kell meg-
méteres síkfu-
Hoffmannról
ták egyenesed
ersonyét Fülöp
olvitatni. A
várjuk első-
senior rudugrás-
küzdeme lesz
szvetés teljesen
debás is.
angolmérőföldes

ándor

alon

szám.

futásban Róth D. T. E. legerősebb ellen-
felei lesznek a budapesti Kain és a nyir-
egyházi Kiss Aladár. A magasugrásban
erős küzdelem lesz Ferenczy D. T. E. és
Hoffmann D. T. E. között.

(A football mérkőzés.)

Az atletikai versenyek után a Miskolci Sport Egyesület és a D. T. E. csapatai között labdarugó mérkőzés lesz. A vendégcsapat kiváló játéktudásával, szép kombinációival és szívós játékerővel már többször aratott szép sikert. A D. T. E. csapata a nyáron is szorgalmasan tréningezett és a mérkőzésen alkalma lesz fejlődéséről tanúságot tenni.

Helyárak: páholy-jegy 10 kor., tribünajegy 2 kor., ülőhely 1 kor., állóhely 40 fillér.

A verseny délután 3 órakor kezdődik

Országos felhőszakadások.

Temesvár [víz alatt.]

Temesvárról érkező jelentések szerint ott a napokon keresztül tartott esőzések rengeteg károkat okoztak az egész megyében. Temesvár és Karánsebes egy része méteres víz alatt áll, miután a Temes kicsapott medréből. Utóbbi helyen emberáldozatokat is követelt az árvíz.

A vészre vonatkozó híreink a következők:

Kiöntött a Temes.

A napokon keresztül tartó esőzések miatt a Temes kicsapott medréből s Temesvárt a külvárosokban sok kárt okozott. Táviró- és telefon-oszlopokat döntött ki. Több ház beomlott. Az orsói vonatot csak Kornyaig mehetett, ott a vasuti töltés elmosása miatt még átszállással sem lehetett tovább közlekedni.

A legtöbbet szenvedett Karánsebes, a melynek egy részét úgy elöntötte a víz, hogy csolnakokon lehet közlekedni.

Buziás fürdő parkja és a gyógyterem víz alatt áll.

Karánsebes mellett a vasuti hid leszakadt. A megyében több helyen különben a lakosság vágja át a töltést, hogy a vizet levezethesse.

Az egeresi töltéscsuszamlás.

Az államvasutak forgalmi szakosztályában a nagy esőzések folytán beállt forgalmi zavarokra vonatkozólag következő felvilágosításokat kaptuk:

A jelenlegi szituáció az, hogy a kolozsvári üzletvezetőség tegnap délután hat órakor érkezett jelentése szerint a pályateszten előállott megrongálódások munkálatai legnagyobb részben annyira előrehaladtak, hogy a forgalom előreláthatólag néhány napon belül újra felvehető lesz.

Ma még nem érkezett jelentés, mert a távirati összeköttetés nagyon rosszul funkcionál, amennyiben a távirda-drótokat is elmosta az árvíz. Részletes sürgöny nem érkezett, annyit azonban meg tudunk állapítani, hogy a nagyváradi—kolozsvári vonalon Egeres, Magyarnádas és Kolozsvár között nagy helyen másfél méter mélyen is el van mosva a töltés.

Nem közlekedik a keleti expressz.

Másfelől szintén jelentéseket kapott az államvasutak igazgatósága forgalmi zavarokról. Így a karánsebes—orsói vonalon, amelyet még nemrégiben a krassószörény-megyei rettenetes árvíz pusztított el, most újlag vonalzavarok álltak be. Mehádia környékén teljesen beszüntették a forgalmat. A

701. és 702. számú keleti expresszvonatok forgalma is teljesen megakadt. Most folynak a tárgyalások a hálókocsi-társasággal és valószínű, hogy abban fognak megállapodni, hogy az expressz-vonatok most is, ép úgy, mint akrassószörény-megyei árvízveszedelem idején, csak Budapesttől nyugat felé fognak közlekedni.

Különös végrendeletek.

*

Csodálatos, de úgy van, hogy még a mai korban is, amelyre pedig az észszerűség, a materializmus nyomta rá jellegzetes bélyegét s mikor öldöklő kenyérharokot vívunk egymással az emberek a megélhetésért — egymást érik a különösebbnél-különösebb végrendeletek.

Komoly hivatalos irások, poros közjegyzői akták közt ott virul a romantika apró kék virága, az excentricitások sokféleségének legujabb hajtása.

Ott van például a debreceni Piacutca és József királyi herceg-utca sarkán levő egyemeletes ház volt urnőjének különös végrendelete, mely szerint meghagyja, hogy sem az ő háló, sem a férje dolgozószobáját nemszabad ki nyitni husz éven keresztül. Az arunkba csapja ez a végrendelet furcsaság Jókai Mór egyik szép regényének levendula illatát. Az öreg Kárpáthy János végrendeletek ilyenformán a felesége szobájáról s szép emlékü özevgy Kacsokovics Istvánné, — aki egyébként a házát a Debreceni Jótékony Nőegyletnek hagyta — bizonyára a romantizmus hangulatainak hatása alatt állott, mikor megérezte a halál első hűvös lehelletét s tollba mondta a közjegyzői díjtételek első osztályu számítása mellett, végső akaratát.

Vagy nem különös volt-e az a végrendeleti rendelkezés, a melynek értelmében egyik-másik nemrég elhunyt ur-asszony halálos ágyán meghagyta végrendelete 10.000 koronával díjazott végrehajtójának, hogy halála után lövesse fűbe két kedvenc paripját. A két nemes árva párduc a szobájukból a szobájukba került volna. De ahelyett, hogy értékesítették volna, egy katonai állatorvossal tényleg megölték a két lovat. Hogy pedig az örökösök el ne felejtsek a végrendeletnek eme furcsa intézkedését, — mielőtt meghalt volna, impozáns felvételekben lefényképeztette a két paripját.

Most azután, — mint ismeretes — egy dusszagdag ember 20 milliónyi vagyonáról úgy rendelkezett, hogy a nagyösszegű alapítvány kamatai, jobb családból való, önhibájukon kívül elszegényedett vagy keresetképtelenné vált férfiak és nők felsegélyezésére fordíttassanak.

Érdekes, hogy a tengernyi vagyont nem maga szerezte Kaszelik Jenő, hanem az édes apja, — mint mondják — sok szorgalommal, derék munkássággal. És a leányát a milliósos fivér kitagadta minden jussából, olyan végrendeleti intézkedéssel, amelynek nagyon is határozatlan utasításai még nagyon sok gondot fognak okozni az államnak, ha — hosszú pereskedések — után abba a helyzetbe jut, hogy a milliókat a végrendeletkezés szerint használja fel.

Mert, hogy melyik férfi, vagy nő való jó családból és melyik ment tönkre a saját, vagy a mások hibájából, azt ugyan nehéz lesz meghatározni. Utóvégre a kávéházi külön termék, kártyaszobák rejtelmét, női divattermek titkait nehéz leleplezni. Akik meg tudnak róla, mélységesen hallgatnak, már csak a saját érdekükben is.

Azután majd közbe lép a protekció, az egyházi tekintély pressziója a családi összeköttetés és végül minden célt fog szolgálni ez az alapítvány, csak igazi szociális érdekeket nem, a mai nyomoruságos, nehéz megélhetési viszonyok ezer sebétől vérző időkben.

Mint ahogy a romantizmus nem engedi, hogy föutcánk legforgalmasabb helyéről, eltűnjék a század elején épített formátlan épület, amely szembe ásit továbbra is még vagy két évtizedig az Alföldi Takarékpénztár palotájára s egy, különös végrendelet alapján a két indokolatlanul lepuiffantott paripa árából sem részesülnek tűzifa-segélyben úgy karácsony táján városunk szegényei, holmi excentrikus s mégis törvényes rendelkezések jóvoltából.

Sz. Z.

A feketére mészolt tündér

Morénylet egy leány ellen.

Rakoncáulan katonák vagy éretlen subancok veszedelmes és minden jóízű embert megbotránkozató durva tréfát űztek egy 18—20 éves cselédlánnyal. *Lerészegítették és megbecstelenítették, ezek után egész testét vaslakkal bekenték és magával tehetetlen áldozatukat egy árokba dobták.*

Hogy kik követték el ezen aljas cselekedetet és hol, azt még nem lehet tudni, mert a leány teljesen eszméletlenül fekszik a kórházban. Felköltik, de a hozzá intézett kérdésekre nem felel és semmi felvilágosítást nem ad az esetről.

Ma az ebédutáni órákban a Csinosgőz mellett posztoló rendőr telefonon jelentette a mentőknek, hogy a Gilányi-kaszárnya mellett egy leány fekszik az árokban eszméletlenül állapotban, mellette egy férfi is fekszik. Eleinte a rendőr azt hitte, hogy kettős szerelmi gyilkosságról van szó. A mentők megérkeztek és megborodva látták, hogy az árokban, a sárban fekvő leánynak az egész arca, a melle és az alteste vaslakkal vastagon be van kenve. Az alétan fekvő nő szájából csak egy dől a pálinka szag. Mellette feküdt egy ember is, szintén részegen, de mikor a mentők megérkeztek, a férfi megmozdított és nem tudja hová lett. Annyit mégis sikerült róla megtudni, hogy Boros Sándornak hívják, 50 év körüli ember, Hajduszentpályáról való. Azoknak, akik a mentők megérkezése előtt beszéltek vele, csak annyit mondott, hogy a magával teljesen tehetetlen ittas nőt a nagy hidtól cipelte magával az árokig, amelybe aztán mindketten beledőltek és ott órák hosszig eszméletlenül feküdtek, egrebet nem akart mondani.

A mentők az ittas nőt a kórházba szállították, ahol nagyfokú alkoholembergezőst állapítottak meg rajta. Mindjárt a délutáni órákban ágyba fektették a magával teljesen tehetetlen nőt, aki oly mély álomba merült, hogy azóta sem sikerült felkeltetni. Ha mégis a hosszús költögetésre, felnyitja szemét, a hozzá intézett kérdésekre nem felel, hanem bambán és szinte önkívületlenül bámul maga elé.

A leányt a kórházban ismerik. Nemrégén szolgált a kórházban. Azt is tudják róla, hogy nem viseltetik éppen ellenszenvvel a férfinepség iránt. Egyébként Szabó

HARABÉCZY FÉST. MOS. TISZTÍT
DEBRECEN, SZÉCHÉNYI-UTCA 42.

Julianak hívják és 18-20 esztendőes lehet. Elég jóképű leány.

A durva tréfát valószínűleg a közeli kaszárnyabeli katonák követhették el, vagy az sem lehetetlen, hogy a közelben dolgozó ácsok. Előbb leltatták komosz, kellemetlen szagú pálinkával, azután megbecstelenítették és egész testét vaslakkal bekenték. Hogy a vele egy árákban fekvő embernek milyen szerepe van a gyalázatos tréfa elkövetése körül, azt még nem lehet tudni, valószínű azonban, hogy megszökött férfi is ludas a dologban és ezért ódalgott el idejében.

Tudakozódtunk a Gilányi kaszárnyában, hogy a tettesek nem-e az ottani katonák közül kerültek ki, azonban azt a felvilágosítást kaptuk, hogy ez teljesen kizárt dolog.

Meglesz a francia kölcsön

Közelépett a király.

A francia kölcsön ügyében érdekes fordulat állott be. Minden jel arra vall, hogy a magyar államot nem fogja kudarc érni Párisban, mert a király személyesen intervenciója folytán lépések történtek a déli vasut ügyeinek rendezésére.

A kudarc az utóbbi hetekben elkerülhetetlennek látszott. Ezzel tisztában volt a pénzügyminiszter is és tisztában volt a kormány is, amely előtt természetesen nem csinált titkot a pénzügyminiszter. Sőt a kormány nem csinált belőle titkot a király előtt sem, és amikor Kluen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök legutóbb kihallgatáson volt és szóba kerültek a katonai terhek is, a miniszterelnök aggodalmát fejezte ki a felett, vajjon a magyar kormány meg tudja-e szerezni a felemelt katonai

költségek fedezetét, mert a Déli vasut miatt a franciák tudni se akarnak a kölcsön befogadásáról.

A miniszterelnöknek ez a kijelentése döntötte el a francia kölcsön sorsát. A király nyomban jelentést tétetett magának a Déli vasut francia részvényeseinek ügyéről is, mivel nemcsak a katonai szükségletek biztosítása, de az is a szívében fekiútt, hogy a francia közvélemény ne orroljon Ausztriára sem, utasította Biehnert miniszterelnököt, hogy az ügy elintézése érdekében haladéktalanul tegyen valamit.

Ennek az utasításnak a következményeként utazott aztán a múlt héten Spitzmüller, a Creditanstalt elnöke Párisba és nem a magyar kölcsön, hanem a Déli vasut ügyében tárgyalt az ottani érdekeltekkel. Tárgyalásának meg is lett az eredménye, úgy hogy remény van rá, hogy az elsőbbségi kötvények tulajdonosai és az osztrák érdekeltek is ki lesznek elégítve.

Az osztrák kormány ugyan eleintén Déli vasut államosításával akarta a kérdést megoldani, de ez a terv megtört Hieronymi ellenzésén, a ki a Déli vasut tarifamegállapítására nézve fennálló kormánybefolyást egyelőre még nem akarta feladni. Így azután előtérbe lépett egy más tranzakció terve, a melynek végrehajtásában főrésze lesz a Rothschild-csoportnak, a melynek képviselőjében Spitzmüller a tárgyalásokat Párisban folytatta.

A párisi tárgyalásoknak első látható eredménye lesz, hogy a Creditanstalt két igazgatósági tagja (az egyik Spitzmüller) tagja lesz a Déli vasut igazgatóságának és viszont a Déli vasut elnöke Egger dr. belép a Creditanstalt igazgatóságába is.

Mintthogy pedig ilyen módon a francia támadások lényegében véve célt értek, a francia elsőbbségi részvényesek érdekei pedig kielégülnek, nincs ok többé a magyar kölcsön ellen való agitációra sem és így biztosra lehet venni, hogy most már az 560 millió korona járadék a francia piacon fog elhelyezést nyerni.

A 606-os.

*

(A. és B. párbeszélnek.)

A. Mit szól a 606-oshoz?
B. A kolerás uszályhajóhoz?
A. Dehogya, annak a száma 806. Én az Erlich-féle szérumra gondolok.

B. (felugrik a kávéházi asztal mellől, azután nagyot üt az asztalra s ordít.) Hallja maga bacillus ember, aki kolerabacillusokat beszélt be legutóbb a gyomromra, mit akar most megint?!

A. Csak ne heveskedjék, az ember érdeklődik a dolgok iránt.

B. Ezt értem. De mért nem érdeklődik ön olyan dolgok iránt, amelyek nem gurítják dühbe az embert?

A. Hát önt mért izgatja ez a tárgy?
B. Hát hallja maga ösbövény, maga preparátum-ember, a történetemet a 606-ossal.

A. Na!
B. Ide füleljen! Engem is érdekelt a dolog, de tisztán tudományos szempontból. Semmi szükségem se volt a szérum-oltásokra, de azért érdeklődtem a szenvedő emberiség eme megváltónak hitt szerén. Táviratilag üdvözöltem Erlichet. Végül is — mit mondjak magának — elmentem nyári szabadságom után Frankfurtba. Ismerni akartam a világhírű tudóst.

A. Talán meg is látogatta?
B. De mennyire meg. Keblemre öleltem, megcsókoltam, körültáncoltam vele a szobáját elragadtatásban.

A. És?
B. Csak legyen türelemmel, édes pófám, úgy is meg fogja tudni a végét. Hat Erlich negmagyarázta a dolgokat, hogy kell oltani stb.

A. Hát akkor maga egy boldog ember, aki elmondhatja, hogy kezet foghatott ezzel a nagy tudóssal.

B. Igen, boldog vagyok, annyira boldog, hogy szeretném önt képen nyalni, ha nem volna olyan bárgyu a tekintete.

A. De kérem... Én nem értem?
B. Megfogja érteni... Körülnéztem a látogatás után a városban. Gyönyörű város. Remek kolosszális paloták, minden kis zugban látiam a világvárosi civilizációt. És menyí szép nő, aszony és leány...

A. (Nagyot csettint a nyelvével.)
B. Csak ne izguljon. Eppen ez a baj. Ismeretséget kötöttem egy nővel. Gyönyörű volt. Igazi szépség. Az alakja formás.

A. (Egy pohár vizet iszik, a s emei tűzben égnek.) Tovább, tovább.

B. És ez lett a tragédiám!
A. Nem értem.

B. Nem, mert magára szemet vetett a paralizis. Hát értse meg. Én, akinek maga a tudós tanár magyarázta meg a szérum-oltás minden csinját-binját, aki úgy hittem a kétségtelen hatásában, mint a hívők a szentekben most svindlinek tartom az egész 606-ost. Nem adnék érte egy hatost.

A. De hát miért?
B. (ordítva) De hát értse meg. Megüsmékedtem egy gyönyörű nővel, haza jöttem... Mit mondiak még magának, maga undorító! Be vagyok oltva a 606-ossal.

Máry.

Súlyos vádak Zelenka püspök ellen.

A lemondás háttere.

Fentartás-al közöltük mai számunkban egy fővárosi hírlapnak azt a hirdetését, amely szerint Zelenka Pál, a tiszai evangélikus egyházkerület püspöke legközelebb visszavonul. A ma reggel megjelenő fővárosi lapok valami csodaféltét is közöltek, az ügyet azonban még mindig nem lehet tisztán látni. Ma reggelre ugyanis a szociáldemokraták lapja, a Népszava, azonkívül a ma este megjelent fővárosi lapok rendkívül kompromittáló esetet tüntetnek föl Zelenka püspök visszavonulásának okául.

A lelplezés szerint a püspököt tulajdonképpen egy szegény társalgóné taszította le magas állásáról.

Kromann Karolina évekkel ezelőtt tartásdíj iránt pert indított Zelenka ellen, elmondván keresetében, hogy a püspök, mikor mint társalgóné volt alkalmazva ennek házában, brutális támadást intélt ellene, aminek következtében ő egész életére beteg lett. A Kuria ítélete elmarasztalta a püspököt s most hogy nyilvánosságra került az ügy, a püspök megvalni készül méltóságától.

Az alábbiakban ismeretjük a Népszava nyomán a per történetét:

A társalgóné keresete.

Kromann Karolina a miskolci törvényszékhez bándott keresetében azt adta elő, hogy a nevelőintézetből kikülvén, a püspöknel ennek feleségének ápolója és ázoratójaként nyert alkalmazást s ily minőségben a püspöknek és nejnének szeretetét és tiszteletét megnyerte. Alig volt azonban néhány hónapig a püspök házában, a szeretetét oly módon tanusította iránta, amelyet ő mint tapasztalatlan leány akkoriban megérteni nem tudott, de a következmények annak mívolát igazolták. 1900 december 21-ét követő napon ugyanis a püspök fölívta, hogy kísérje el őt az avasi szőlőjébe, hogy ott a borházat fösszetekarihassák és midőn a borházba ért, a püspök belépésük után a borház ajtaját bezárta, szerelmet vallott neki, később pedig erőszakkal akarta rábírn, hogy magadja magát, míg végre ő eszméletét veszítve, nehézkörbe esett. A püspök őt akkor lakására vitte, házánál napokon és hónapokon át gyógykezelte, de a gyógykezelés eredménytelen maradt s ő ezen idő óta munkaképtelenné lett, úgy, hogy a püspök őt kárialapítandó, neki 20.000 koronát ígért, majd azzal, hogy ez a pénz nála biztonságban nincs, havi 60 korona ellátásban részesítette s azt neki 1907. júliusig rendszeresen fizette is, amikor a további fizetést ok nélkül megszüntette. Miután alperes fönti ténykedésének eredménye volt az ő munkaképtelensége s miután alperes kártalanítása fejében 20.000 koronát kötelezőleg megígért neki, kérte alperest ezen 20.000 korona tőke s járulékal megfizetésére, esetleg, miután feltartására legalább 100 korona szükséges, tartásdíj címén elhalálozásáig havi 100 korona megfizetésére kötelezni.

A püspök tagadott, ő nem bántotta a leányt. A leány fömutatta a püspök leveleit és utalványsszelvényeit, amelyekre hivatkozott, esküvel kínálta meg a püspököt, a saját esküjét fölajánlotta.

A püspök a leveleket és utalványokat nem tagadhatta le, de orvosszakértőkkel kívánta bizonyítani, hogy ha való volna is, hogy ő erőszakoskodni akart a leánnyal, abból az ő betegsége nem származhatott, hanem azt a betegséget örökölte.

Koncz József

Fest, Vegyileg Tisztít mindennemű ruhákat a kifogástalanul és legintézősebben.

Főüzlet és gyár: Arany János-utca 10.

Fióküzletek:

Batthyány-u. 2. sz. és Vár-u. 3. szám

(Zeneudvar) Alapítvány 1909. Telefon szám 70.

A törvényszék elrendelte az orvosszak-
értői bizonyítást, de a leány az orvosi vizs-
gálatnak nem vetette magát alá. A törvény-
szék erre elutasította a keresetet azzal az
indokolással, hogy a felperes nem vetvén
alá magát a szakértők vizsgálatának, ön-
maga hiúsította meg a bizonyítást.
A kassai tábla ezt az ítéletet indokainál
fogva helybenhagyta.

A Kuria ítélete.

A Kuria mindkét alsóbiróság ítéletét
megváltoztatva havi 60 korona életjáradék
megfizetésére kötelezte a püspököt. A ku-
riai ítélet indokolása a következőket mondja:

A C) a bizonylatban az alperes tanu-
sítja, hogy a felperes egy éven át az alpe-
res háznál s illetve felesége mellett riat
háztartásban és fölolvastán időzött. A G)
a. sorakban pedig az alperes a felperesnek,
akik kedves hugaként szölt meg és kis-
asszonyának olmez, a felperes szenvedő álla-
pota iránt érzelt részvétének kifejezése mel-
lett oda utasítja, hogy gyógykezelése vé-
gett forduljon bizalommal dr. M. E. egye-
temi tanárhoz, akinek ő (alperes) már be is
jelentette, hogy hozzá fordul s akinek sze-
mélyesen fogja megmondani a közelebbi-
eket; egyszersmind inti a felperest, hogy
szegény jó anyjára ne ijesszen reá; ami
nyilván azt célozza, hogy a felperes anyja
a felperesnek újabb keletű bajáról ne
szerezzen tudomást. A G/4. a. sürgönyben
a peres a felperest a nyugotti pályaudvar
III. oszt. várótermébe találkozásra hívja
meg.

Egy levelében vigasztalja, hogy nincs
komoly baja. A leány anyjának ezt írja:
"Tudja, hogy eddig is, amit lehetett, meg-
tettem érdeklükben." Az anya sürgetésére
kijelenti, hogy ez az ügy levelezéssel nem
tárgyalható, csak személyes találkozással.
A leány ügyvédének is köszönetet mond
"őindulatu és becses válaszáért", amikor
pedig az ügyvéd előadásából már megtudta
a leány követelésének alapját és mennyiség-
gét, amikor újabbán 200 koronát is küld
szerecselléneknek, így fejezi be az ügy-
védhez írt sorait: "Nem az eszelekedettel igá-
zolt jóindulatúért meleg köszönettel..."

Az indokolás még több pörbeli adatot
sorol föl, amelyek azt bizonyítják, hogy a
püspök a leányt a házától való távozásá-
követő időben betegségében, amely munka-
képességétől megfosztotta, gyógykezelte és
részére rendszeresen oly összeget is rendel-
kezésre bocsátott, amely a nevezettnek el-
tartását biztosította.

E tényállás megállapítása után ezt
mondja a Kuria:

"Nem is nézve azt, hogy az érdeklő-
désnek és gondoskodásnak a levelezés tar-
talmából előtűnő ez a módja és mértéke
nyilvánvalóan túlháldja a könyörületesség-
nek azt a határát, amelylyel idegen személy
irányában, pusztán valamely rövid szolgálata-
való tekintettel a munkaadó az alkalmazottá-
jával szemben viseltetni szokott, a felforgó
körülmények között a segélyezéseknek ez a
rendszeressége és illetve ezek a rendszeres
segélyezések, mint szólt tények (facta con-
cudentia) magukban véve is azt a bírői
meggyőződést eredményezik, hogy az alperes
a felperes eltartásáról való gondoskodás kö-
telességszerűen magára vette, amit egyébiránt
az alperes leveleiben foglalt burkolt nyilat-
kozatai is megerősítettek.

... emellett közömbös azon körülmény
kidrítása, hogy a felperesnek keresetképté-
lenségét előidéző görcsrohamai esztórós (epi-
lepszias) avagy hisztériás természetűek-e? és
hogy ezeknek előidézése mily okokra vezet-
hető vissza? az ez irányban javaslatba ho-
zott bizonyítás ennél fogva mint szükségtelen
mellőztetett."

Hivatalos nyilatkozatok.

Egy fővárosi hírapíró ma felkereste
Zsilinszky Mihály valóságos belső titkos ta-
nácsost, az evangélikus egyház kiválóságát,

aki Zelenka Pál visszavonulását illetően a
következő felvilágosítást volt szives adni:

— Zelenka püspök ur visszavonulásáról
hivatalos tudomásom nincsen, de úgy ér-
tesítenek, hogy egészségi állapota rákény-
szeríti a minden munkától való tartózkodá-
sra, tehát a visszavonulásra. Már a
szombat ünnepen feltűnést keltett, hogy a
püspök ur nem jelent meg, — én Ostend-
éből tettem meg a nagy utat, hogy fel-
olvasásomat megtartsam — és távolléte
csak megerősítette az egészségi állapotá-
ról keringő szomorú híreket. Ami Kuria
ítéletével lezárt ügyet illeti, arról semmi
tudomásom nincsen. Alig tudom eibinani,
noha aktákról van szó és törvényes íté-
letről. Ez mindenestre sajnálatos elvé-
lyedés lenne és elegendő arra, hogy a
püspök ur lemondásra határozta el magát,
mert egyesek hibái következtében — és
ha még oly kiváló érdemeket is szereztek
— nem szabad szenvednie az egyház te-
kintélyének.

Budapesti tudósítónk késő éjszaka azt
telefonálta, hogy hivatalos helyen rosz-
karatu rágalomnak nyilvánították a Zelenka
püspök ellen között kompromittáló vádakat.

Színház és Művészet

Kap nyitás előtt.

(Ezek elemek s akik jönnek. — Gerő
Ida bucsuja. — Atalakítások a színházról)

Immáron — idézve haló poraiban is hi-
ven megőrzött emlékü Tóth Kálmánunkat —
ugyancsak füttyöl a szél, őszre jár s a mára-
marosi közönség dideregve, hatalmas zápor-
eső mellett bucsuztatta Gerő Idát, aki az el-
mult szezonban előadott *Hanka* című színmű
szerepében bucsuzott el a közönségtől, ár-
ván hagyva a komikai szerepkört.

Gerő Ida távozása hirtelen történt. A ki-
váló művésznőt ugyanis a nyáron szerződ-
tette a Királyi Színház igazgatója s bár Gerő
Zilahyhoz kötötte szerződése még erre az
évre, nem állhatott a minden ízéig művésznő
kariertjének útjába, különben is felbontottnak
tekintendő minden vidéki színész és szin-
ház vidéki szerződése, ha az illető fővárosi
színházhoz kerül tehát pályája végcélját
éri el.

Gerő Ida utódja hogy ki lesz, ezirány-
ban az igazgató még nem nyilatkozott, a
minthogy ő kényesebb kérdésekben erősen
hallgat az utóbbi időkben.

Hogy szeptembertől kezdve kik lesznek
az új tagok, azt már jeleztük, de a legtöbbjét
nincs szerencsénk ösmerni. S talán épen ez
az ő szerencsájük.

Előre azonban nem prejudikálunk, csu-
pán annyit jegyzünk meg, hogy még ez év-
ben itt működik ugyan Ferenczy Frigyes, de
már a jövő év szeptemberétől Szegedre szer-
ződött.

Zilahy legszerencsésebb cselekedete a
Szilassy Etel szerződötése. Ez különben
még nagyobb szerencséje Zsigmondy Anná-
nak, a kit Nagyváradon ünnepelek s akire
Debreczenben, — Szilassy után — szomorú
napok jártak volna. Mert, hogy de gustibus
non est disputandum.

A színháznál különben az átalakítási
munkálatok folyamatban vannak. A ruhátá-
rok előtti folyosók padlózatát kijavították,
miután a tanács és színigyi bizottság be-
látta, hogy itt, életbiztosítás nélkül nem köz-
lekedhetett a közönség. Bevezetik a villa-
mos világitást az színpadra is, ahol több he-
lyen még csak gázlámpákat használtak. Így
most már Zilahy nem panaszkodhatik, hogy
a világitási effektusok eredménytelenségé-
nek a gázvilágitás az oka.

A minthogy a jövőben sok mindenért
nem okolhat mást, mint önmagát.

Ácsok és kőművesek sztrájkja.

Nem egyöntetű a sztrájk.

Mint már említettük is lapunkban, a
debreceni ácsmunkások memorandumo nyuj-
tottak be a munkaadókhöz, melyben munka-
viszonyaik rendezését és ennek alapján kol-
lektív szerződés kötését kérték. A munkások
egy része — be sem várva a mesterek vála-
szát — tegnap sztrájkba lépett. A munkások
óhajára a mai napon, szombat délelőttre bé-
keltető tárgyalást hívtak össze, azonban a
mesterek ezen tárgyaláson nem jelentek meg
és így az nem volt megtartható.

A mesterek különben nem hajlandók a
munkások által beadott követelések fölött
tárgyalni és nevezetesen a munkások által
forszírozott kollektív szerződésbe semmi
szin alatt nem mennek bele. A mesterek ál-
láspontra az, hogy ezt a sztrájkot csupán a
kőművesmunkások iránti szolidaritásból in-
szeniozta az ácsmunkások egy része, míg
a másik része nyugodtan dolgozik tovább.

Az ácsmunkások holnap, vasárnap dél-
előtt 9 órakor a Margit-fürdő nagytermében
gyűlést tartanak, melyen megbeszéli a to-
vábbi tennivalókat.

Itt említjük még meg, hogy a sztrájkoló
kőművesek követeléseiket most már redukál-
va, újólag lépéseket tettek a békés kibontako-
zás felé, azonban a munkaadók ezen követe-
léseket sem fogadták el és így a sztrájk tart
tovább.

A kolerajárvány.

Kolera Szekszárdon.

Szekszárd, szeptember 3. A mai
napon semmi fontosabb hír nem érke-
zett az országból, ellenben Oroszország-
ból elretenti híreket kapunk, a melyik
arról szólnak, hogy a kolera tavaszal
csak még újabb erővel fog kitörni.

Tudó itasunk a következők:

Szeptember elsején gyanus körül-
mények közt megbetegedett Mocsáry
István ötvenhatéves földmives. Bevitték
a közkórházba, ahol dr. Dragics vár-
megyei tisztiorvos és He czegh dr. kór-
házi főorvos megvizsgálták a beteget és
megállapították a kolera nosztrast. A
szükséges óvintézkedéssel azonnal meg-
tették.

A szekszárdi rendőrkapitány ezeket
mondta a helyi lapirónak:

— Mocsáry István tegnapelőtt be-
tegedett meg gyanus körülmények kö-
zött. Az orvosi vizsgálat kolera nosz-
trast állapított meg és bizonyosnak
látszik, hogy ázsiai koleráról szó sincs.
A lakásán felszik teljesen elzárva. Más
gyanus beteg itt nincs, csak a vörheny
terjed egyre jobban.

Budapesti esetek.

Budapest, szeptember 3. A 806.
számu uszályhajót, mely eddig veszteg-
zár alatt volt, Ujpest felől ma reggel
bevonatták az óbudai hajógyári sziget
kikötőjébe, ahol a belügyminiszterium
rendeletéből a hajó összes rakományait
ferőtlenítik. A hajó maga már dezinf-
ficiálva van, most az árukat egyenként
fogják fertőtleníteni, azokat az árukat
pedig, amelyeket nem lehet tökéletesen
fertőtleníteni, megsemmisítik. A főkapi-

Hangszer üzlet megnyílt!

Szendrő Sándor modern hangszer üzlete Debreczen, Batthyány-u. 22. sz. a.

ber 4.
pök ellen.
tttere.
számunk-
zt a hir-
Pál, a fizrai
spöke leg-
ggel megje-
folatfelét is
g mindig
a reggelre
k lapja, a
e megjelent
mpromittáló
üspök visz-
üspököt tu-
lgóné taszi-
kel ezelőtt
lenka ellen,
y a püspök,
alka mazva
madást inté-
ben ő egész
ítélete elma-
ogy nyilván-
püspök meg-
jük a Nép-
ét:
ete.
olci törvény-
t adta elő,
lvén, a pü-
ója és azóra-
s ily minő-
szeretetését és
azonban né-
n, a szerete-
a, amelyet ő
riban megér-
zmények an-
ember 21 ét
pök fölhitva,
llőjébe, hogy
ák és midőn
ésük után a
et vallott neki,
rábírn, hogy
ő eszméletét
pök őt ekkor
a és hónap-
gyógykezelés
ezen idő óta
gy a püspök
koronát ígért,
aia biztonság-
tásában része-
s megrendese-
zetést ok nél-
es főtli tény-
ő munkakép-
talánítása fe-
leg megígért
0 korona tőke
telleg, miután
na szükséges,
havi 100 ko-
m bántotta a
püspök leve-
mukra hivatko-
üspököt, a sa-
utalványokat
zakértőkkel ki-
aló volna is,
t a leánnyal,
szármashatott,
blte.
nos-ntca 10.
ár-u. 3. szám
Telefon szám 70.

tánságról nyolc rendőrt küldtek a helyszínére és a III. kerületi kapitányság vezetője is jelen van a fertőtlenítésnél, mely esetleg egy-két napig is eltart.

Tudósítónk jelenti, hogy ma újra két koleragyanus embert szállítottak be a Szent Gellért kórházba, de nyomban szabadon bocsájtották őket miután kiderült rójuk, hogy semmi komoly bajuk sincs.

Az oroszországi kolera.

Pétevár, szeptember 3. Most tért vissza a kolerától megfertőzött vidékekről Huber vegyésztanár, akit a kormány küldött ki, hogy vizsgálatot tartson. Hubernek az a véleménye, hogy a kolera a mostaninál sokkal nagyobb mértékben fog fellépni a jövő tavasszal. Ez a véleménye a pestisjárványra vonatkozóan is. Itt említjük meg, hogy az odesszai vadászaktanyában sok katona pestisben betegedett meg.

Az alkoholizmus ellen.

A debreceni mozgalom.

Napjainkban a legtöbb ember ismeri már az alkohol átkos hatását és mégis még az intelligencia egy része is az alkoholelles egyesületek, így a Good Templár rend iránt tagadhatlanul biznyos ellenszenvvel viselkedik.

Itt Debrecenben hiába akarta dr. Burger Péter megalakítani a Good Templár helyi páholyát, hiába tartottak a fővárosi kiküldöttek szép előadásokat a városháza nagytermében, eredménytelenül ért véget az évekkel ezelőtt megindult mozgalom.

Most azután — mint értesülünk — a mozgalmasabb városi élet megindultával újból megindítják a debreceni alkoholellesek agitációjukat a páholy megalapítása tárgyában s már összeköttetésbe is léptek a fővárosi Good Templár vezetőségével e tárgyban. Sőt válasz is érkezett a legmeszebbmenő erkölcsi támogatás megígérésénél.

Egyelőre megküldte az érdeklődőknek Forrel tanár fordításban megjelent füzetét, melyet bárki megrendelhet ugyanott 5 fillérért.

Forrel ezen kis munkájában sorra veszi az alkoholelles küzdelem, különösen a Good Templár Rend ellen felhozni szokott érveket és erős logikával cáfolja meg azokat.

Különösen kiemeli azt, hogy az alkoholizmus nem egyéni jelenség, hanem társadalmi kór, mely ellen a társadalomnak kell küzdeni.

De ezen küzdelem nagy nehézségekkel jár. Ily nehézségek: a tudatlanság, az előítélet, hatalmimagánérdekek, az államnak u. n. pénzügyi érdeke, a szokás hatalma stb. A absztinencia terjesztését mindezen körülmények rendkívül megnehezítik. A helyes ismeretek, a tudományos eredmények közlése, az absztinens meggyőződés felkeltése, az élet minden kísértésével szemben, a megfelelő absztinensmagatartás, az alkoholmentes társasélet megteremtése minl oly feladat, a melyet csak megfelelő szervezet megfelelő működéssel képes elérni.

Ily szervezet a neutrális Good Templár Rend, melynek célja, hogy absztinencia útján regenerálja az emberiséget.

Sokan, akik belátják az alkoholban rejlő veszedelmet, a teljes absztinenciát tulszának tartják és helyette a mértékletességet ajánlják. Azonban a tudomány és a mindennapi tapasztalat igazolja, hogy az alkohol-kérdésben a teljes absztinencia az egyetlen eredményes álláspon. Ezen álláspon egyéni szempontból is igazolt, mnithogy a legújabb kutatások megállapították, hogy a szeszitalok a szokásos mérsékelt módon fogyasztva is ártanak az egészségnek. Továbbá a mértékletesség határát nagyon nehéz megállapítani. Kevés alkohol élvezete már csökkenti az egyén ellenálló képességét. Így alkohol mértékletes élvezése közben akaraterőnk gyengül, mind könnyebben és könnyebben lépünk át a mértékletesség határát. Ez az oka annak, hogy számos mértékletes ivóból megrögzött alkoholaista lett.

De ha valaki magára vonatkozólag biztos volna, hogy a mértékletesség határát nem lépi át, még egoista szempontból is tekintetbe kellene vennie, hogy az alkoholizmus nemcsak azok baja, akik benne szenvednek, hanem veszély az egész társadalomra is. Hisz a büntettek legnagyobb részét alkoholos állapotban követik el.

A Good Templár Rend absztinens állásponja tehát nem véglet, nem szélsőség, hanem teljesen logikus álláspon.

A pénzügyi kuglizó ünnepe.

Elnöki belkutatás. — Házfelavatás.

Zajtalan, de annál melegebb társadalmi barátkozó helye Debrecen hivatalnokainak a postaépület kerti helyiségében levő „pénzügyi kuglizó“.

Évek hosszú sora óta kedves találkozó hely ez a kert. Szerény kezdetből kiindulva, lassan-lassan magához vonta mindazokat, akik szivesen áldozzák egy pár órájukat a barátságos társadalmi érintkezésnek. Ma már a társaság tagokban s anyagiakban annyira erősödött, hogy a nyár folyamán kőből épített fedett kuglizó helyiséget — az előbbi fabódéval szemben palotát — építtetett.

Ezt az épületet avatták fel tegnap este egy kis parázs összejövetellel, amelynek kétszeres értékét adott, hogy ez alkalommal iktatták az elnöki székbe Tarnovszky Alajost, az új pénzügyigazgatót. A vacsorán Oláh Imre alelnök köszöntötte fel az új elnököt, aki válaszában kiemelte, hogy rajta lesz, hogy ezen társadalmi faktor révén, a közönséggel szerettesse meg barátait, akiket mint hivatalnokokat nem igen szeret az adófizető polgárság. Jelen voltak a p. ü. igazgatóság tisztikara, az adóhivatal, a dohánybevéltő hivatal nevesebb tagjai és sok mások. Nagy József, Hanke Leo, Veinlich János p. ü. tanácsosok, Váczy János, az egylet atyamestere, Deckert József, Koncz Aurél, Járossy Lajos, Komlóssy Miklós, Matolcsy László dr. tanár, Fodor József, Perczel Zsigmond és Borbély dr. fogorvos és mások. A társaság késő esti órákig maradt együtt.

HIREK

— **Vasárnapi isentiszteletok.** 1910. szeptember 4-én a ref. templomokban prédikálnak a következők: A Nagytemplomban prédikál Szele György lelkész. A Kistemplomban prédikál 9 órakor Molnár Ferenc a. lelkész, a Kistemplomban prédikál 11 órakor Betlendi Endre a. lelkész. A Kossuth-utcai templomban prédikál Könyves Tóth

Kálmán lelkész. Az Ispótytemplomban prédikál Uray Sándor lelkész.

Az ág. hitv. ev. templomban f. hó 4-én a délelőtti isentiszteletet Materny Lajos ev. lelkész főesperes végzi.

A görög katolikus templomban holnap, azaz pünköst után 11-ik vasárnapon délelőtti fél 7 órakor reggeli isentisztelet 9 órakor szent miss, délután 8 órakor v. csernye, 4 órakor rózsafüzér ajtatosság.

— **Az új pénzügyigazgató látogatása.** Tarnovszky Alajos kir. tanácsos pénzügyigazgató ma meglátogatta a vármegyeháza főbb tisztviselőit miután előleg már leadta névjegyet a főispánnál is, aki csak holnap érkezik haza Debreczenbe.

— **A debreczeni kolera-óvintézkedések.** A rendőrfőkapitány intézkedése folytán Ozory István dr. rendőrkapitány és Balkanyi Emil dr. kerületi orvos ma délelőtti is megtartották a szokásos piacvizsgálatot. Ez alkalommal is sok romlott és érelen gyümölcsöt kotortak el. Nyolc árus ellen tettek feljelentést. A kerületi őrsparancsnokok ma is házról-házra jártak és az észlelt szabálytalanságokról jelentést tettek a főkapitánynak. Százhusz háztulajdonos ellen tettek feljelentést, melyek közül 93 esetben kihágási, 27 esetben közigazgatási uton jár el a hatóság.

— **Oroszország szövetségesel.** Müncheni távirat jelenti: Mialatt Salzburgban gróf Aehrenthal San-Giulianoval tanácskozott, egész csöndben együtt volt a másik hármasszövetség: Oroszország, Anglia és Franciaország külügyi politikájának három vezető diplomatája, nevezetesen: Izvolszky külügyminiszter, sir Fairfax Carwright angol és Crozier francia nagykövetek. Az orosz külügyminiszter Münchenen át utazott a cárhoz Friedbergbe, Münchenben a Continental-fogadóban szállt meg s ugyanakkor ért oda a két nagykövet. A diplomaták között a legnagyobb titokban ment végbe a találkozás. Izvolszky csütörtökön éjjel tovább utazott.

— **A város utadóköltséglelőirányzata.** Kovács József polgármester ma terjesztette be a tanácshoz az 1911. és 12. évi utadóköltséglelőirányzatát, mely 14 napi közszemlére volt kitéve. A költséglelőítés a legközelebbi közgyűlés elé kerül.

— **A volt koalíció vezérel visszavonulnak.** A koalíció régi emberei nem érzik magukat jól az új változott politikai viszonyok közt, miután a küzdelem nem sok eredménnyel kecseket. Nemrég Nadányi Károly, kit a bihari kerületben Várady Zsigmond buktatott el, köszönt le a biharmegyei függetlenségi párt elnökségéről és Biharvármegyében viselt összes bizottsági tisztteiről, most pedig Zakariás János bucsuzik a politikától. Zakariás János brassói szövetkezett ellenzék végrehajtóbizottságának volt elnöke s akkor midőn Héderváry fejéhez törvénykönyveket vagdosott, lemondott erről az elnökségről. Lemondását nem fogadták el. Azóta változott a helyzet. Zakariás János újra lemondott s a végrehajtóbizottság a lemondást, melyet Zakariás visszavonhatlannak jelzett — elfogadta s elhatározta, hogy eddigi tevékenysége méltánylásának és elismerésének ünnepléses módon ad kifejezést.

— **Iparfejlesztés Maramarosban.** Maramarosvármegyében mintegy tíz éve folytatott uttörő munkásságot a maramaroszigei iparfejlesztő bizottság összesen hét telepen u. m. Maramaroszigeten, Kökenyesen, Gá-

Weisz Adolf posztó kereskedése ideiglenesen a főtözsdevel szemben levő bódében.

nyán, Nyágován, Aknaszlatinán, Rónaszé-
ken és Lonkán szövészetet, hímzést és kosár-
fonást vezetett be. Ez utóbbi munkásság ed-
dig nagy állami támogatást igényelt, mert az
elmaradt és tanulatlan nyomorgó lakosság
nagy költséggel és fáradsággal volt az ipari
munkába begyakoroltatva. Minthogy most
már az elősorolt iparágakban jól kiképzett
munkás anyag áll rendelkezésre, a m. kir.
kormány elhatározta, hogy az immár meg-
lévő készletek kiaknázását magánvállalko-
zásra bizza és a tanszervezet állami támo-
gatását megszünteti. A múlt napokban a
földművelési kormány, valamint a kereske-
delmi kormány kiküldötték jelenlétében a
iparkamara és az országos háziipari szövet-
ség, valamint jónévvű háziipari vállalkozókból
egy ad hoc bizottság az ügyet a helyszínen
alaposan tanulmányozta és nagy valószínű-
ség van arra, hogy a magánvállalkozás ott
nagy ipart fog létesíteni. A kamarát köz-
leg a még tartó tanácskozásnál Szávay Gyul-
ti és Rédei Rezső dr. s. titkár felváltva
képviselték.

— **Kolera és minden fertőző járvány**
ellen legjobb óvszer a tiszta bakteriummen-
tes víz. Ilyen a világhírű „Buzási Phoenix”
ásványvíz, mely mint természetes bakterium-
mentes legtisztább és legelőbb hazai á-
sványvíz a legbiztosabb orvostanárak által
ajánlatik. A mostani járványos időben a
Buzási Phoenix ásványvíznek egy házban
sem szabad hiányoznia. A buzási források
különben egy ujonnan felbugyant hatalmas
forrással szaporodtak s így az eddiginél i-
nagyobb mennyiségben szolgáltatják a jár-
vány elleni legbiztosabb óvszert.

— **Járványos időben csak a legjobb**
vaját fogyasszuk. Tescheni tea aj minden
délután 5 órakor érkezik Máyer Jenő és
Béla céghez, Piac-utca 33

Riasztó hír kelt szárnyra tegnap, mely
ha valónak bizonyul, komoly aggodalomra
ad okot. Arról van ugyanis szó, hogy a kole-
rát az orosz és lengyel tucuscok behurcol-
ták Mátyásfalvára, Mátyásfalva közeli van
Debreczenhez, hogy akár igaz akár nem,
ezen rém hír, nagyon helyesen teszi a kö-
zönség, ha pontosan betartja a hatóság ál-
tal ajánlott óvintézkedést, hisz most élet-
kérdés, sajnos, a kolera oly rém, hogy csak
egy lehet ellene védekezni, ha rendkívülien
vigyázunk a tisztaságra, leginkább az étke-
zésre, óvakodjunk a gyümölcsösvétől és vi-
gyázzunk leginkább a vidékekről bekerülő
élelmiszerekre, pláne a kenyérra és főképen
a vidékekről piacunkra beszállított kenyerekre,
amit öten kéz is megtapogat, melyet meg-
vásároljuk és nincs kizárva, hogy már ma-
gával hozza be a bacillusokat. Legjobb tu-
domásunk szerint a Korona kenyérgyárnak
amellett, hogy kifogástalan kenyeret szállít,
oly olcsó kenyérrai vannak, hogy a vidék-
ről behozott kenyereket jóval drágábban kell
megfizetnünk. A hígenikus tisztaságról pedig
csak a múlt héten volt alkalmunk meggyő-
ződni, hogy a kenyér előállítását oly fénye-
s és tiszta acélkeru gépek végzik, hogy a ba-
cillusok bevétele teljesen ki van zárva. A
Korona kenyérgyár tulajdonosa igazán nagy
szolgálatot tett a nagyközönségnek e mo-
dern gyár létesítésével.

— **Tanévnyitó ünnepély.** A reformá-
tus felsőbb leányiskola, tanítónőképző inté-
zet és a velük kapcsolatos elemi iskolákban
az 1910-11-ik tanév ünnepélyes megnyi-
tása szeptember 5-én délelőtt 10 órakor lesz
a következő sorrenddel: 1. 87. dics. 1. vers.
2. 1. dics. 3. vers. 3. Szele Niklós vallás-
nár imája. 4. 174. dics. 10. vers 5. Konez
Aurélius felsőbb leányisk. igazgató üdvözlő
beszéde. 6. K. Tóth Kálmán: az igazgató-
tanács elnöke a tanévet hivatalosan meg-
nyitja.

— **A vihar pusztításai a csa-
tornahálózaton.** A tegnap és tegnap-
előtti éjszakai óriási esőzések miatt az

uj csatornahálózat több helyen megro-
gálódott a Teleky- és Deák Ferenc-ut-
cák sarkán beomlott, a Széchenyi és
Postakert saroknál, további a Nyugoti-
utcán végig egy méter szélességben le-
süllyedt. A rendőrség azonnal jelenté-
tett ez ügyben a polgármesternek, ug-
yszintén a csatornaépítő vállalatnak.

— **Állami támogatás a munkások nyug-
díjgyületének.** A Magyarországi Munkások
Rokkant- és Nyugdíjgyulete 1907 óta három
éven át évi 5000 korona állami támogatásban
részesült. A kereskedelmi minister, méltá-
nyolva az egylet közhasznú működését, az
állami támogatást további 3 évre engedé-
lyezte s annak a folyó évre esedékes ötezer
koronás első részletét az egyletnek tegnap
kifizette. — Az egylet központi választmá-
nya pákai Kölber Alajos udvari kocsigyáros
elnökségével tegnap tartotta rendes havi ülés-
t József-utca 23. sz. a. saját házában, me-
lyen Katits Antal igazgató jelentéséből öröm-
mel vették tudomásul, hogy az egylet va-
gyona az idén kilencszázezer koronával nö-
vekedett s a hat millió koronát jóval fölülla-
dja. A tagok száma szintén rohamosan nö-
vekszik s az idén belépett 23 ezer új taggal
a rendes fizető tagok száma a százhuszszet
elérte. Az idén 55 új főköpénztár alakult, ezek
száma országsszerre 346-ra emelkedett. Az
egylet kiváló jótékonyágának föltünteté-
sére megemlítjük, hogy eddig 870 elaggott
és rokkant tagjának, továbbá 249 árvának
nyújtott rendes támogatást s 1903 óta mos-
tanig kilencszázezer koronát meghaladó ösz-
szeget fizetett ki segélyekre. Legutóbb Kör-
mőczbánya sz. kir. főbányaváros lépett be
200 koronával az alapító tagok sorába. Az
egylet központi irodája Budapesten, József-
utca 23. sz. alatti házában van, ahol szívesen
szolgálnak az egylet felől bővebb felvilágo-
sítással az egyletnek városunkban is műkö-
dik egy népes főköpénztára, ahol az érdeklő-
dők tájékozást kaphatnak.

— **Aki tudja, hogy manapság nem kell**
már bosszankodni amiatt, hogy a padlóra
kent fénymáz lassan szárad, ragad, vagy el-
kopik, az csak a hatóságilag védjegyzett
valódi Eisenstädter-féle Eglasine padlófénymá-
zát használja, amely három óra alatt meg-
szárad és a padlónak utánozhatatlanul szép,
évekig tartó fényt kölcsönöz. Az Eglasine
padlófénymáz minden nagyobb festék és fű-
szerkereskedésben kapható. Egyedül. Egye-
dül gyáros: Eisenstädter Testvérek fénymá-
zgyára Bécs, IV/I. Ügyeljen a védjegyre
amely egy páncélos lovagot ábrázol és min-
den dobozon látható.

— **Kolláth a hivatalos lapban.** Erzsébet-
falva sikkasztóját, akinek történetét megír-
tuk, Kolláth Györgyöt ma hajóra ültették
Amerikában és hozzák hazafelé. Mikor Kol-
láth annakidején kiűrtette a községi pénztárt,
mindennemű ingatlanát és ingóságát a felesé-
gére íratta, aki nyugodtan és gondtalanul
gazdálkodott bennük mostanáig. Kollá-
thékre most lecsapott a menykő, letartóztat-
ták mindakettőjüket, a hivatalos lap mai szá-
mában megErzsébetfalva teszi rá a kezét a
vagyonukra. Érvényteleníteni akarják Kol-
láth és felesége között kötött adásvételi szer-
ződést. A tárgyalás november hó 15-én lesz.

— **A Temes áradása.** Késő éjjel kapjuk a
hírt, hogy a Temes áradása rohamosan emel-
kedik. A viz Karánsebesen a vasuti töltése-
ket elhordta, úgy hogy mindennemű vasuti
összeköttetés megszakadt. A temes-latinai
vasuti hidat az áradás elpusztította s el-
hordta.

— **Török-görög háboru.** Atheni tudósí-
tás szerint tegnap több óra hosszat tartó mí-
nisztertanács volt a veszedelmes helyzetre
való tekintettel. A minisztertanács határozat-
ait mélységesen titkolják, mégis sikerült be-
avatott helyről a berlini lap levelezőjének
megtudnia, hogy a kormány újabb emlékirat-
t küldött a védőhatalmaknak és a memo-
randumot ezen a minisztertanácson szöve-
gezte meg. A kormány felhatalmazta a had-
ügyminisztert, hogy huszonnégy óra lefor-
gása alatt rendeletet adjon ki az általános
mozgósításra, a vasutakat utasíthassa, hogy
minden rendelkezésre álló vasuti kocsi tart-
son készen a hadügyi kormány számára és
esetleg nemcsak a hadköteleseket, hanem
minden fegyverbíró férfit behívasson.

— **Még egy kolerahalál Magyarorszá-
gon.** Éjjel után kapjuk a következő táviratot
Mocsári István földműves ma délután 6 óra-
kor meghalt kolerában. A polgármester a
tiszti orvost, aki a kellő óvintézkedéseknek
nem tett eleget felfüggesztette állásától. Itt
jegyezzük fel még, hogy Marosvásárhelyen
két emberen konstatálták a kolera nostrast.

— **Szoboszló főjegyzője meghalt.** Pénz-
táros István, Hajduszoboszlónak másfél év-
tizeden keresztül volt főjegyzője, aki előbb
mint főkapitány szolgált a várost, ma meg-
halt. Pénztáros Istvánban nagy munkaerőt
vesztett a városi hatóság, de a társadalom
is, melynek a jó kedélyű öreg ur kedvelt
tagja volt. 54 éves korában érte utól a halál,
amely hirtelen tört rá. Szívbaajos volt ugyanis
s hirtelenül fellépett szívszélhűdésben halt
meg.

— **A szeptemberi esküdszéki ciklus.**
Hétfőn kezdődik meg a debreceni törvény-
széken a szeptemberi esküdszéki ciklus, a
melynek polgár-bírái augusztus 16-án sor-
soltattak ki. A jövő héten a következő bü-
nyügek kerülnek főtárgyalásra az esküdtbi-
róság elé:

Szeptember 5-én, hétfőn: Varga József
és társa ellen, szándékos emberölés büntette.
Szeptember 6-án, kedden: Kapranyák
József ellen, súlyos testi sértés büntette.

Szeptember 9-én, pénteken: Váradi
Sándor ellen, halált okozó súlyos testi sértés
büntette.

— **A kékszakál örmester esküvője.**
Brünnből jelentik: Az itteni helyőrségi tem-
plomban nagy botrány volt egy uhlánus ör-
mester esküvőjén. Mikor a nászmenet kijött
a templomból, a bejáratnál négy asszony
várta a fiatal párt, a kik közül kettő gyer-
mekeket tartott a karján. A gyermekek hango-
san kiabáltak az örmester felé: papa, papa.
A nagyobb botrány elkerülése végett a
fiatalpár visszament a templomba és egy
mellékkijáraton át távozott.

— **Jóslat a szeptemberi időjárásra.** Ugy
látszik, a mostani esős, zivataros időjárás
tartós lesz, legalább is a hivatalos időjósok
úgy tartják. E szerint ismét nagy viharok
várhatók a levegő lehűlésével.

— **A cári pár Friedbergben.** Friedberg-
ből jelentik: Az orosz cár ma délután legidő-
sebb leánya kíséretében Nauheim-fürdőbe
sétált, ott megtekintette a Lajos-körtut és a
sóbányák berendezését és azután gyalog is-
mét visszatért Friedbergbe.

Legjobb a Békési Róza „Gyorsmosó” szappana.

Jegyesek! Butorszükségletüket legolcsóbban szerezhetik be Jancsó Testvérek Sestakerti asztalos ipartelepének butorréktárában Csapó-utca 17 szám. Színházi átjáró udvar.

Fertőtlenített bacillusmentes ódon tankönyvek, valamint új iskola könyvek is az összes intézetek részére legelőnyösebben Aczél antiquáriumban szerezhetők be. Piac-utca a ref. Kistemplommal szemben levő ideiglenes barak épületben.

60 KALODONT
LEOJOBB FOG-CRÈME
Fills

Egy kísérlet bebizonyítja hogy a

Róth Antal

villanyerőre berendezett kávépörkölőjén
Csapó-utca 17. szám

minden fél órán frissen pörkölt legfinomabb kávé keverékek minőségileg fűlülmulthatatlanok.

Györfi Testvérek

uridivat-, kalap- és fehérmű üzlete
Piac-utca 30. Dréher sörcsarnokkal szemben.

Őszi újdonságok

az összes uridivat-cikkekben és pipetórákban.

Tanúgy.

Polgári fiúiskola beiratkozás. A debreceni nyilvános m. polgári fiúiskolában a jövő tanévre szóló beiratkozások naponta d. e. 9-12-ig, d. u. 3-5-ig eszközölhetők. Az igazgatóság (Jókai-u. 8.)

Beiratkozás a debreceni zene-débe. A 49 év óta fennálló s a magyar királyi kormány és Debreczen sz. kir. város által segélyben részesített Debreceni Zenedébe a beiratkozások az 1910-11-iki tanévre szeptember 5-ikén kezdődnek és szeptember 11-ig tartanak, naponta délelőtt 11 órától 1 óráig a Zenede saját helyiségében Csapó-u. és Vár-u. sarkán. **Főtanszakok:** ének, zongora, hegedű, mélyhegedű és gordonka. **Segéd-tanszakok:** zeneelmélet, összhangzattan és alaktan. **Mellék-tanfolyamok:** szavaltat, női és vegyes énekar, gyermek-

énekar, kamarazene, zenekari gyakorlat és zenetörténet. Az intézet oktatást nyújt a kezdő foktól a művészi kiképzésig. Tanítási módszere és tanterve szorosan baillieszkedik a budapesti országos kir. zeneakadémia tantervébe s így annak előkészítő tanfolyama. **Tandij egész évre:** az énektanszakon 50 koronára, a zongora és hegedűtanszak előkészítő és közép tanfolyamaiban 60 koronára, a gordonka-tanszakon 60 koronára. Beiratási díj egész évre 4 koronára (szeptember 11-ig, azontul 6 koronára). Ezenkívül a dologi kiadások fedezésére és tanári segélyalapra minden növendék 5 koronát fizet. A segéd-tanszak hallgatása, valamint a mellék-tanszakokra való beiratkozás díjmentes. Szegénysorsu, de tehetséges növendékek ingyenes tanításban részesülhetnek. Az ez iránti kérvények szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve szeptember 11-ig Simonffy Emil kir. tanácsos, zenedei igazgatóhoz nyújtandók be a Zenede helyiségében. A tanítás szeptember 12-ikén veszi kezdetét. A tanórák beosztásánál a növendékek egyéb elfoglaltságát és a szülők kívánságát az intézet a lehetőségig figyelembe veszi.

Tanuló ifjúság figyelmébe!

Ajánljuk kitűnő szerkezetű kipróbált megbízható járású

zseb-óránkat

melyeket kedvezményes áron jóállás mellett bocsátunk rendelkezésükre.

Löfkovits Arthur és Társa

Magyarország legnagyobb órá-, ékszer üzlete.

Emberek! Vevők! Ide figyeljenek!

Csoda olcsón vásárolhatnak az Olcsóságok Áruházában,

ha saját érdekében sok pénzt akarnak megtakarítani. Férfi schievró és box cipő nálam csak 4 forint 15 krajczár, nő schievró vagy box 3 forint 95 krajczár. Férfidivat-cikk, sapka, kalap, fehérmű, gyermek-cipő és iskola táskák alkalmi vételre folytán hallatlan olcsón kaphatók az

Olcsóságok Áruházában

Csapó u. 11. sz. Törő vendéglővel szemben.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Budapest, 1910. szept. 3.

Készáru ártartó.

1910. októberi buza	10.06-07.-
1911. áprilisi buza	10.27-28
1910. májusi buza	.....
1910. októberi rozs	7.85-86
1910. áprilisi rozs	.....
1910. májusi rozs	.....
1910. októberi zab	8.18-14
1911. májusi tengeri	5.80-81
1910. júliusi tengeri	.....
1910. szeptemberi tengeri	5.98-94
1910. augusztusi rapce	.....

Megérkeztek a legújabb divatu Férfi ruha szövetek Szabó László

férfi szabó üzletében, Széchenyi-u. 1.

Regény-Csarnok.

Sötét titok.

(9) Irta: **Stevenson Róbert.**

— Hogy csak egyet említek: Jekyll. A másik vadul felkacagott és szemtelen arckifejezéssel odalépett a kissé hátráló Utterson elé.

— Annyi tény, hogy Jekylltől nem hallotta az én nevemet s ha a többi is a mit nekem mondott, csupán ennyire igaz, akkor én a leghazugabb vén fickó széles a világon.

Utterson azonban nem volt az az ember, akire szemtelenséggel rá lehet llesztegni. Kemény hangon rázolt Hyde-re:

— Figyelmeztetem, hogy az ön kifejezései illetlenek és ha nem változtatja meg modorát, akkor...

Nem fejezhette be mondását, mert Hyde hátat fordított neki, a bejárat felé ment, ez feltárult előtte és magától be is csapódott mögötte. Tulnan hallatszott a gunyc kacagás, mely valóban háborzongató volt a maga nemében.

Az ügyvéd még néhány percig a kapun kívül állott, mintha várná, hogy mi következik. Az a benső izgalom, mely napok óta györtö, fokozódó mértékben tört ki most rajta. Lassan föl-alá sétált a ház előtt, fölneézett a sötét kőfalra, aztán a csillagok égre, mintha onnan várná a rejtély megold-

A „Párisi Nagy Bazár“-ban

a Dégenfeld-téren (Kenyér-piacz.)

Olcsón kaphatók

Iskolatáskák 23 krajczártól feljebb.

Valódi bőr iskola táskák nagy választékban felelősség mellett.

Gyermek, fiú és leány sapkák, harisnyák, ingek, bőr-, pénz- és szivartárcák és mindenféle

Bazár áruk nagy választékban igen olcsó árak mellett szerezhetők be

a „Párisi Nagy Bazár“-ban

a Dégenfeld-téren (Kenyér-piacz.)

Gyermek székek.

Gyermek kocsik.

Iskola táskák, könyvhordó szíjak, össze-
rakható táskák, toll- és tolltartók. <

dását. Valóban, így rejtélyes emberrel még nem akadt dolga. Hogy rut volt és törpe, az még korántsem indokolta a hideg borzongást és viaszított érzést, melyet mindenki keltett. Mosolya, kézmozdulatai, s amint a szavakat hangsúlyozta, mind-mind kellemetlen és aggasztó volt. Az ügyvéd szemében félig gyáva, félig szeméren maga viselkedett. Szóval olyan lénynek tetszett, amelyet nem lehet a köznap élet tapasztalatai szerint megítélni.

— Van valami a dolgban, aminek nevét nem tudom kitalálni — morgogott magában Uttersen ur . . . Bocskája megint, ha vétekem, de olyan benyomást tett rám, mintha nem is volna ember, hanem harapós, gonosz majom-féle . . . Vagy tán az elkárhozott léleknek halvány visszfénye az ami porhüvelyére rajzolódik? . . . S ezt tartom a legvalószínűbbnek. Mert ha valaha ott volt a hátán jele egy emberi homlokon, úgy a te új barátodén, szegény Jekyll Henryón!

Ha az ember a legközelebbi sarkon befordult, olyan térre jutott, amely csupa szép és régi házakkal volt beépítve. Az igaz, hogy idővel már vesztettek hajdani fényükből. Mindenféle állású és foglalkozású egyén lakott itt, de tulsujban voltak a zugprókátorok, ügyvédek és építési munkások. Egy ház azonban, a saroktól számítva a második, még mindig azt a benyomást tette, mintha gazdag emberek laktak. Mikor Uttersen e ház elé ért, becsengetett és azt kérdezte az öreg szolgától, aki ajtót nyitott neki:

— Mondja csak Poole, itthon van Jekyll ur?

(Folytatjuk.)

Sobesodások

legyenek azok bármint természetűk, gondosan megvédendők minden tisztáltság ellen.

mert ezáltal a legkezebb seb is elmérgesedik és nehezen gyógyuló sebet idézhet elő. 40 éve már, hogy a megpuhító buzákos, Prága házi készítésű név alatt, mint egy nélkülözhetetlen kötszer ismeretes. Ez megvédi a sebet, csillapítja a gyulladást és fájdalom, dűlőn hat és elősegíti a bonyolult és gyógyulást.

Postaszéki feladás naponta

1 doboz 70 f. Postán
2 K 16 f. előre küldéssel 4 doboz
7 kor. előre küldéssel 10 doboz.
Ausztria-Magyarország bármely részére bármint szállítatik.
Vigyázz a szer nevére a készítőre, árra és védjegyre.
Valódi csak 70 fillér.

FÜGGŐKARTAR:
FRAGNER B. cs. és kir. udvari szállító
a „Fekete-sas” gyógyszerárterében
Prága, Kleinselle, Nendagasse sarkán 203. sz.
Raktár: Ausztria-Magyarország gyógyszerárterében.

Carl Kronsteiner

időjárás erős, mész

Magade-festék

Törvényszéki védett.
árnyalatban, 24 l-től külön-ként feljebb.

Evek óta legjobban bevált és utánzatokat felülmúló. Egyedül ószizerű mázó anyag már festett fagadonál.

Email-Fagade festék nem színlevesztő, egy vonással fest, nem szükséges az előalaposítás, email erős — csak hideg vízben feleresztve használható. Antiseptikus — mérgegmentes — porhanyós. Fenkőlt fes és belső helyiségeknek, még festetlen fagadeoknál, faépitményeknél, mint színek, pavillónok, kerítések stb. Kapható minden árnyalatban. Ára m²-ként 5 filléért. Mintakönyv és prospektus ingyen és bérmentve.

Carl Kronsteiner,
Wien, III. Hauptstrasse 120.
Raktár minden nagyobb városban.

Megnyilt

Tóth Sándor

fűszer, csomage, liszt és füstök kereskedése

→ Batthyányi utca a 22. szám alatt. ←
Telefon sz. 863. Telefon sz. 863.

Gyönyörű ajándékok!

küldünk Önnek postafordultával ingyen és bérmentve, ha árjegyzékünk széküldése czéjából nekünk

100 darab

csak vidékiek magán és államhivatalnokok, tanítók, íráspapok, orvosok, egészségügyi hivatalnokok, gyárosok és gyári hivatalnokok, jobban szituált magánzók, kereskedők, iparosok stb. címelt lakóhelyéről és annak környékéről, tisztán és olvashatóan egy iv papírra leírva feküld.

Vertre: bpa ent erten Neuheiten

LEOPOLD WEISS, WIEN.

11/2, Lichtensuergasse 4.

Debreczeni címeket nem használhatunk, ahelyett küldhet különböző kisebb vagy legkisebb községekbeli címeket.

Mélyen tisztelt Uralm!

Ki akar sikkesen, divatosan, elegánsan és a mi fő olcsón öltözködni, azon Urak ide figyeljenek, ha sok szép pénzt akarnak magoknak megtakarítani!

Egy budapesti mintára berendezett olyan modern szabó üzletet

nyitottam, ahol a bevezett úri közönségem dus választékomból nemcsak hogy a legjobb, legdivatosabb szövetekből választhat, a leg elegánsabb szabásu mérték szerint készítenő öltönyöket, felöltöket, hanem olyan olcsón is, emi mamma igazán csak a mérsébe lehet.

Dívet öltönyök angol szövetből nálam 40 kor-tól készítenek.

Eredeti angol szabás! Óriási figyelem!
Tessék meggyőződni!
Saját jól felfogott érdekében keresse fel a budapesti úri szabó üzletet
Sas utca 3. sz. alatt

Nincs többé buzaüszög!

Duma Dupuy és Társa
magpáca
használata mellett.

27 év óta nagy sikerrel használtatik a buza üszög a kutorica korom és porüszög, az árpa, zab, burgonya megüszkösödése ellen. Egy csomag két mm. vetőmaghoz 50 fillér. Egy mm.-hoz 26 fillér. Kevésbé értékes utánzatoktól óvakodjunk.

Debreczenben kapható: Kontsek Géza, Mayer Jenő, Komlóssy Lajos és Deutsch Albert és fia urak üzletében.

Numa Dupuy és Társa
Bécs. VII. Windmühlgasse 33.

Butor részletfizetésre

a legegyszerűbbtől a legmodernebbig kedvező fizetési feltételek mellett, jutányos árban kapható

Grünfeld Mór

páspökladányi butorkereskedőnél, aki levélbeni tudakozásra minden felvilágosítást is készséggel megad.

A legjobb iskola cipők.

Már b. bizonyul: dolog, hogy csak a Hazai cipőraktárában lehet a legjobb sajt készítményű cipőt a legolcsóbban beszerezni, hol megrendelések pontosan esközöltek.

Iskola fiu cipő a legjobb.

Rajzó Miklós

nyolc év óta fennálló

Festő iskolája

Iskoló hó 1-én ismét

MEGNYILT.

Jelentkezéseket elfogadok d. e. 9-12-ig.
d. u. 3-5-ig.
Péterfia utca 5. szám alatt.

Vida Miklós

Ajánlja szalag csipke, harisnya, gallér, kozyú, kéziáska és sima sejmek, ugy-szinten jakók, rüschök és a legmodernebb arczlátyolait.

Párisi ujdonságokban

óriási választék!

Városház alatt.

MINDENNYI KAPAR!

JOLJAR

RAVALÓDI
PALMA KAUCSUK
SAROK
VAN CIPŐJÉN

ROSSZULJAR

HANEMÜVELA
VÉDJEGYRE
! TESSÉK
KIPRÓBÁLNI!

1407—1910. v. k. szám.

Arverési hirdetemény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 4482/7.—1908 számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint a Mezőgazdasági bank mint ezóvatk ezet részére, 596 kor. tőke, ennek és pedig 900 kor után 1908. év szeptember hó 1. napjától számítandó 8% kamatai és az összesen 82 kor. 48 fill. parköltség erejéig 1908. évi november hó 23-án bíróság lefoglalt és 792 koronára becsült házbutorok és egy zongorából álló ingó-ágok 1910. évi szeptember hó 9-én délután 3 órakor kezdetét vevő és Rákóczy-utca 9 számú háznál megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés minden fagaltaték részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendelhetik.

Debreczen, 1910. évi augusztus hó 24-én.

Török Péter
bírói kiküldött.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

T. bb mint 600 vagyos hölgy sürgősen férjhez óhajt menni. Tekintet nélkül foglalkozásukra és vallásukra csakis olyan urak jelentkezzenek — ha vagyontalanok is — a kiknek komoly a nősülési szándékuk. L. Schlesinger Berlin 18.

Betöltendő.

F. y VII gymaszta ki németül perfect ir és beszél nevelői állást keres. Czim a kiadóban.

I. Jánár Lukács kereskedőház vezetéséhez kerestetik egy magános intelligens közép koru tisztaságos uriuó személyes ajánlatok Zöldfa-utca 1. sz. délután 3 órától 4-ig

Felgyűjtő 10 azonnal felvétetik Simmer Mórné Hatvan utca 11.

I. óba és varró kisasszonyok felvétetnek Halomgyinál.

I. ó kázból való fiu tanulónak felvétetik Blatner József üveg üzletébe Csapó u. 1.

I. ósrendű fűszer és csemege üzletbe könyvelő felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

I. ózmeister felvétetik és egy szoba kiadó Iskola-u. 8. szám.

I. ó családból való fiu dotoz szabász tanulónak felvétetik Dobox gyár Eötvös-u. 13.

I. óy könyvelő ki a pénztárt is kezeli azonnali belépésre felvétetik a Debreczeni Egyesült Pászomány gyárba Piacz-utca 32 sz.

I. óka'os tanulók fizetéssel felvétetnek Bárány Piacy 66. sz.

Adás-vétel.

Darabos u 47. számú ház olcsó áron eladó.

Uj harisnya kötések és fejelések a legfinomabb D. M. C. pamutból, a legcsöbb árban készülnek, az összeült Zsin'ér és Pászomány Gyárban Debreczen. Ugyanott tanulk és tanuló lányok fizetéssel felvétetnek.

Eust 150 hekto Rizling eladó Molnár Lukásnál Debreczenben.

Kázhelyek. A Szent-Anna-utca végén. a Gépjavitó műhely, Dohánygyár és Vágóhid közvetlen közelében, a Homokkertben kiépített utcasorral szemben, nagyjövőjú helyen, mintegy negyven darab 300 négyzetöles házhely eladó. A tekek vételárának egyharmadát készpénzben kell kifizetni, a többi részét előnyös feltételek mellett az eladók kölcsönképpen rajtabagyják az ingatlanon. Eladók pénzintézetii összkötötést szereztek arra nézve, hogy a telekvásárlóknak előnyös házápitési kölcsön álljon rendelkezésre. Mindenkéfé felvilágosítást ad és előjegyzést elfogad Márk Endre ügyézi irodája a Collégiumban.

I. óa nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próba bevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salemon.

I. ó az új részletáruházban a mai naptól fogva ragyon olcsón beszerezheti minden hitelképes család heti 2 kor. havi 4 korona részletfizetés mellett ruházati szükségletét, nagy választék női és férfi kabátok, öltönyök, vászon kanavász, szőnyeg, függöny, paplan, ruhaszövetek. Meghívásra házhöz megünk rendelést felvenni. Adler és Schwarz Simonffy-u. 6. tejpiaccal szemben.

Tetőcserép, méss. cement kapható Fülöp és Társa mészkereskedő ében, Homokkert-utca 121 Hatvan-utca 9.

Csemege-szöllőt szállít bármily mennyiségben 5 kilós kosarakban Darvas Miksa szállító kivitele. Telefon 294.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát **Bonyás Emil** villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota

Uj kosárüzlet. Kossuth-utca 4. Ugyanitt javítások elfogadtatnak.

„**Holibri**“ cig. hüvely a legfinomabb papirból készült, feltétlenül izelje meg mindenki! Főraktár a Harmathy antiquáriumban Fűvészkert-u. 14.

Szőlősgazdák figyelmébe. Bámulatos hozam! Aldás a szőlőkre! Siessünk te beszerezni míg a készlet tart. Az őszi idény beálltával saját érdekében igyekezzék minden gazda jövő évi termésének biztosítására, trágya szükségletét beszerezni. Az összes trágyafélék közül legjobbnak bizonyult a Debreczeni Trágyagyár által gyártott Fekáltrágya. kapható a **Debreczeni Trágyagyár Részvénytársaságánál Debreczenben.** Vagon-rakomány vételnél 100 métermássa 110 korona absortésvásári rakodó állomás Debreczen. Métermásszínkénti eladás a gyárban (Diószegi-ut) á 1 korona. Telefon 629.

Férfi és női kalapokat a legjobb kivitelben javít és átalakít Békés Lajos kalapos műhelye Debreczen, Piacz-utca 46. szám az udvarban.

Lakás.

Több rendbeli lakás villanyvilágítással nov. 1-re kiadó. Ferencz József-ut 12.

Hentes üzlet lakással kiadó. Ferencz József-ut 12. sz.

Különféle.

To'ny Dániel kovács üzletét Eötvös-utca 44. sz. helyezte át.

Egy hushordó fűderes kocsit, egy ló és két ló után való eladó, Kossuth-ut 58. szám.

Lakótársat keres intelligens fiatalom borozim a kiadóban

Kincsesbányát bérel Csapó-utcai piacon (19 szám alatti) üzletben, mert olcsó kölcsönnel támogatják.

Welsz Ferencz épület és műbutor készítő József-kir.-h-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkálatokat elsőrendű kivitelben, mérsékelt árban.

Fél áron! Az összes fiu és leány iske árban használandó tankönyvek fél áron kaphatók a **Harmathy** antiquáriumban Fűvészkert u. 14. Saját érdeke mindenkinek hogy a könyveket már most szerezzék be fél áron a fenti üzletnél anig a készlet tart. Írószerek, rajzeszközök legolcsóbban.

Kiadó bolthelyiség.

Piacz-utca 55. szám alatt egy nagy bolthelyiség November 1-re kiadó. Értekezhetni Rose ékszerésznél.

Piacz utca 75. sz.

Bauer Károly

óra és ékszer üzlete az (Iparbankkal szemben.)

» Kitünő órák »

legújabb divatu ékszerek legújanyosabb árban, valamint javítások legjobb szakértelemmel óras műhelyben Piacz-utca 75. sz.

A modern ékszeripar

műremekei készülnek

Vági István

ékszerész műtermében

Miklós-utca 10. sz.

Javítások, átalakítások jutányos árban eszközöltnék.

Mindennemű ékszertervezők bívánatra készítenek.

Szolyvai, Polenai és Luhi-Erzsébet

lithion tartalmu természetes égvényes savanyuviz források.

Különleges szer

gyomorhaj és köszvény ellen.

Elsőrendű szakférfiak vegyeltmészéslapján rendkívül gyógyhatásuak **köszvény, ves, hólyag** és a **vizeleti szervek** bajainál. **Cukros huygár, epékó, a torok és tüdőszervek** bajainál és **gyomormegbetegedéseknél.** Egészségesekeknek kitünő ízű, igu áditó ásványi viz bor, cognac vagy citromsavval vegyítve.

» Csira és vasmentes. » Kapható mindenütt. Főraktár:

Roth Testvérek

Debreczen, Piacz-u. 11. szám.

Telefon 318.

Telefon 318.

„Gyöngyvirág Crème“

az arokrémek gyöngye!

Szeplő, májfoltok, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. **Simává, fehérre és üdörre teszi az arobrórt!** Sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz. A nappalra való kréme nem zsiroz, mig az éjjelre való zsiroz. Egy tégely ára 1 korona.

Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó“ című gyógyszerárában, DEBRECZEN.

Ön rendel nap- és esernyőt és nem gondol arra, hogy csellel drágán fizet.

Ha akar magának hasznót hajtani, forduljon hozzám bizalommal, mielőtt szükségletét fedezi.

Nem fizet el hiába való összeget — jó munkát — jó árut kap olcsón ha felkeresi cégemét.

Wiener Hermann

nap- és esernyő készítő

Debreczen, Sas-utca 3. sz.

Javítások és áthuzások gyorsan és pontosan eszközöltnék.

Homokkertben

közvetlen a Gebauer gyár háta meggett levő valamint a főútra nyíló 3 tagban fekvő teljesen beültetett szőlők — parcellákban is — olcsó építési kelcsón készítségével a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett **eladó**. Különösen alkalmas vasutas hivatalnokok, alizsáknak.

Értekezhetni **Dr. Jakobovits József** ügyvédi irodájában, Deák Ferencz u 13. sz.

Vigyázat!

A dísznővizelés csak akkor hasznosítható, ha egy állat sem betegszik meg. Csakis az „Obelisk” dísznő cseppek „**SUSSANOL**” biztos hatású és megóvják a veszteséget. Az elismerések

ezre igazolja ézt. Csalhatatlan szer dísznő-vész ellen. valamint csak ez előzi meg ezt. Egy üvegcsé 2 K 10 üveg 8 korona. Vigyázzanak a mel- lékelt védjegyre „Obelisk” (oszlop) s a pontos címre.

Apotheké zum Obelisk des Viktor Hauser vorm. P. Birnbacher, Klagenfurt, Kardinal-platz.

Olosárgáról közismert 32 év óta fennálló

Balla Mihály

magyar- és német szabó fiületében és kalap raktárában **Csapó u. 6. sz. (Kezér piaccal szemben.)** nemcsak hogy a legjobban és legolcsóbban szerezheti be kész ruha és mérték szerűt készített ruha szélességét, hanem a legújabb mintájú szövetekből a legegyesőbbben is. — Készíti férfi- és magyar öltöny 8 frttól feljebb. Fiu öltönyök pedig 3 frt 50 krtól feljebb. Gyermek kalapok 80 krtól feljebb.

Órásai pénzmegtakarítás! Tessék meggyőződni!

Férfi-, Fiu- és Gyermek ruhák

cipők, csizmák, kézi- és láda kofferek **legolcsóbban beszerezhetők**

a Munkás bazárban

Degenfeld-tér 8. szám.

Debreczen és környékére

továbbá a megyében, szorgalmat és jó összeköttetéssel rendelkező

képviselő,

ki a kiskereskedőknél is jól be van vezetve, egy elsőrangú margarint és margarin-gyár részére keresetlik.

Ajánlatok referenciákkal kéretnek **Mohr & Co.,** Margarin művek gyára, Bodenbach, a. d. E. (Csehország.)

Kitűnő parcella földek!

A kialakulár dó villamos vasut mentén 9 hold föld 200 négyszögölenként való és lakások építés lesz parcellázva, a melyek szőlő, nyaraló és lakások építésére igen a kalmas hely, négyszögölenként még most 3 koronájával igen előnyös bankfizetési feltételek mellett eladó.

Értekezhetni **MEZŐ ÁRMIN** faterlepen. Wesselényi-tér 6. Berta ózmalom mellett.

Rémítő

magas árak lesznek gyakran uri és női ruha-zöretékért fizetve. — Ezt csak úgy kerülheti ki, ha közvetlen a gyári piacról vásárol — Kérje tehát legújabb, dus tartalmu **őszai és téli mintagyűjtemény**

költségmentes beklüdesét. Csak elsőrendű gyártmányt és legújabbt sason-ujdonságot tartok raktáron Posztó-áruház **Schmidt Ferencz** Jägendorf 158. Osztrák-szülözta.

MODERN NŐI DIVAT salonomban

a legkényesebb izlésnek is megfelelő **kosztümöket, alkalmi ruhákat**

és pongyolákat

a legrövidebb idő alatt készítik.

A n. é. hölgyközönség b. megrendelését kérve tisztelettel

Csengeri Julia,

Gróf Degenfeld-tér 4.

Szülők és tanuló ifjuság figyelmébe!

Iskolai önyveket a legszebb, legtartósabb kötésben **10 krajzárért** és egész vászon kötésben **18 krajzárért** készíti

Szegedi András

könyvkötészete

Debreczen, Plac-u. 2. (Nagytemplom mellett.)

Legtartósabb kötés! Legszebb kivitel! Tessék meggyőződni!

Telefon 632.

Telefon 632.

Halmágyi

női- és leány felöltők legnagyobb áruházában

Debreczen, Plac-u. a főpostával szemben.

Feltűnő szép

őszai ujdonságok

már megérkeztek.

Dus választék Intézeti leány felöltők és Costümökben.

Szolid olosó árak.

Előzékeny kiszolgálás.

Igényt tart valódi, jó, tartós és valódi festésű árura? Tiszta len, gyapotáru flanel, barchent és gyapjuszövet ruháknak, blúzoknak és ingeknek, zefir ázynomű (kanavász) gradli, groise, nauding (inlettszövet) minden faj testi, ágy- és házi neműek, tuenatáru stb. **minden garantált valódi festéssel, saját gyártmány szállít egyenesen magánosokhoz, minden tetsző mennyiséget, franco házhoz.**

Veberei und Versandgeschöft **JOSEF CZEJKA**

Politz an der Mettau. 23. Csehország Óriáshegy.

Minta díjmentes. — Kényelmes választás otthon, vételkötelezettség nélkül. — Iejon azonnal mintáért vagy írja fel a címét. — Csak a mintához hűen rendelt küldetik. — Nagy fogasztás mársékelt árakban és azért folyton friss áru.

A legjobb egyenes forrás ruha és fehérneműnek.

Városunk legtekintélyesebb orvosai elismerik: hogy legjobb

Sérvkötők, Haskötők,

Hátgyenesítők, Gumi harisnyák,

Orthopäd és betegápolási cikkek

SCHÖN SÁNDOR

keztyü, kötszer- és orvosi műszertárában

kaphatók Debreczen, Placz-utca 12. szám.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyra becsült közönség szives tudomására adni, hogy 4. k éve fennálló jó hírnevű

Órás és ékszer üzletemet házlebontás miatt

május hó 1-én Piac utca 8b. szám alól Hunyadi utca 12. sz. a. (Váradi utca) helyeztem át.

Egyidejűleg felkértem a n. b. közönséget, hogy jó indulatukkal mint eddig, úgy ezután is velem szembe fenntartani sziveskedjék. Kiváló tisztelettel

Gasparik Ádám
műtörés és ékszerész.

Kartellen kívül.

MEZŐ ÁRMIN

épfelújítás, deszka és cserépkereskedése, Wesselényi-tér 6. szám alatt (Bertagözmalom mellett.) Kolarit elszigetelő lemez kizárólagos egyed ügynöke.

Kartellen kívül,
tehát olcsó árak. Mindenkinnek ajánlat érdeke, hogy szükségétét nálam szerezzék be.

A Bóni gyártelep

és mezőgazdasági r.-t. NYIRBÁTOR, ajánlja legjobb minőségű

mosó-szappanát

és pedig: Bóni szappant, Szegedi házi szappant, Csont szappant, Debreczeni fajta szappant továbbá kis üstön főzött 5 éves legjobb minőségű borpárlatot.

Fazekas Imre

Villanyvilágítási és erőátviteli vállalata

Debreczen, Piacz-u. 77.

Szőnyegeg, Fügönyök, Terítök
Haas Fülöp és Fial
gyárosoknál
Debreczen, Piacz-u. 59.

LÁSZLÓ ZSIGMOND
ÁLLATORVOSI

RENDELŐ-IRODÁJA
nagy és kis állatok részére Csapó-u. 30.
Telefon 538. sz.

Iskola öltönyök

valamint férfi öltönyök

a legolcsóbb férfi-, flu- és gyermekruha áruházban

Grünfeld Adolf és Társánál

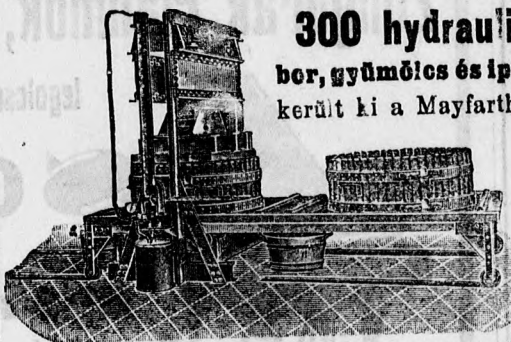
kaphatók

DEBRECZEN, Kistemplom mellett, (sarok bolt.)

35.000 bor- és gyümölcs-sajtó
20.000 gyümölcs- és szőlőzúzó

300 hydraulikus sajtó
bor, gyümölcs és ipari célokra stb.
került ki a Mayfarth-féle gyárakból.

Az 1899-iki évben készült

2500 sajtó,
1200 zúzó

Csattanós bizonyítéka ezen gyártmányok feltűnő jóságának.

Tessék bizalommal fordulni

MAYFARTH PH. ÉS TÁRSA

mezőgazdasági és ipari géppárház

Bécs, II., Taborstrasse 71.

Kitűntetve több mint 650 arany, ezüst stb. éremmel.

Kimerítő képes árjegyzékek ingyen.

Képviselek és viszontelárusítók keresetnek.

Tessék mindig a Mayfarth cég nevére ügyelni.

Solvan

ruhát tisztít.

Solvan

csipkebuzi tisztít

Solvan

butort tisztít.

Solvan

bőrkecstyűt tisztít.

Solvan

szőnyegot tisztít

SOLVAN kapható Fluss József és Társa

Debreczenben: Csanak József, Mayer Jenő és Béla, Kontsek Géza, Fülegházy János, Lindenfeld J. Jenő.
Róth Antal, Grünberger és Glöck, Riekl József Zelmec cégeknek.

vegyészeti gyárában
Budapestben
VII., Károly-körút 8

Szántó Zsigmond
 modern kárpitos és díszítő
 Debreczen, Piacz-utca 63. sz.
 Készít a mai kor igényeinek a
 legszebb kivitelű szalon és
uri szoba berendezéseket
 a legegyszerűbbtől a legdíszesebb ki-
 vitelig, valamint igen jutányos árban
 valódi önműködő **Flosz Roletákat**,
 nagyobb megrendelésnél tetemes ár-
 engedmény.
 Legjobb minőségű **madracokat**
 házakkal egy helyben és vidéken
 elkészítem.
 Jó munkáért többszörli kitüntetés.

Az ezredéves országos kiállításra is munkáit kiállította.

Nagy Lajos hirdetési irodájából
 Csapó-utca 13.

Uri közönség!
 Eladó egy teljesen be-
 rendezett
szép uri nyaraló
 a Sestakeremben!
Ára 9 ezer forint!
 Nagyon kedvező feltételek
 mellett!

Csoda jó vétel!
 A Sestakeremben, a tanítói árvaház
 mellett levő uton, a szemben levő kapun
 kell bemenni, és egyenesen előre a Po-
 rozlay-ut 46. szám alatt, srógen szembe
 a Weichinger család nyaralójával, a Sze-
 nes János urék tulajdona. E nyaralói uton
 már villanyos világítás van. Ebben az ut-
 cában van a nyaralója a polgármester ur-
 nak, dr. Freund, Des Combes, dr. Márton,
 dr. Kocsár ügyvéd uraknak, Szoboszlai,
 Kondor, bíró uraknak, dr. Gáspár orvos
 urnak, Roncsik főszámvevő urnak, a Szik-
 szay Szabó családnak stb.
 A terület nagysága 668 négyszögöl.
 Van rajta a múlt évben épült, teljesen
 modern épület, elsőrendű esztétikából építve
 és cseréppel fedve, 8 egymásba nyíló szép
 nagy modern szobával, 12 méter hosszú
 gyönyörű üvegezett verandával, szép nagy
 konyha, spájz, belső padfeljáró, belső an-
 gól kiozset, nagy pince, nyári konyha és
 kamarák, sertésöl, baromfiólak, külön ba-
 romfi udvarral. Kitűnően gondozott termő
 szőlő, teljesen körül lugasolva, gyümöl-
 csös, felséges jó vizű szivattyus kut.

Ha egészségét megbecsülni akarja
 és a mellett pénzt takarítani
egyén csak ma Korona kenyereket.

Gyári árban kapható és megrendelhető a gyár irodájában V. rakert, Te-
 lefon 825. **Városi raktár** Sas-utca, Telefon 825. **Városi raktár** Hatvan
 utca Dr. Hütter-ház. **Fried és Löwenheim** Piacz-utca. **Félegyházi János**
 Piacz-utca. **Debreczeni Lajos** tiók hentes üzlete Piacz-u. **Debreczeni**
Lajos hentes üzlet, Verbőczy u. 8. **Kupler Jakab** József k. herceg-utca.
Várray János Kőlcsey-u. 23. **Mandel R.** Bethlen u. és minden fűszer é-
 vegyes kereskedésben. — Gyári árak:

Barna kenyér	9	↓	Király kenyér	14
Félbarna kenyér	10	↓	Korona kenyér kicsi	10
Fehér kenyér	12	↓	Korona kenyér nagy	20

DEBRECZENI FAIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

T Ű Z I F A Á R A K

1910. évi szeptember hó 1-től.

Cser, B kk vagy Gyertyán	4-felé vágva	10 mázsa	K 24.—
ugyanaz	5 felé vágva	10 mázsa	K 25.—
ugyanaz	4 f l é vágva	5 mázsa	K 12 50
ugyanaz	5 felé vágva	5 mázsa	K 13.—
Varga fa	4-felé vágva	10 mázsa	K 25.—
ugyanaz	5 felé vágva	10 mázsa	K 26.—
ugyanaz	4 f l é vágva	5 mázsa	K 13.—
ugyanaz	5-felé vágva	5 mázsa	K 13 50

haszszállítva és behordva (sorba nem lesz rakva).
 Hasábfá: Cser, Bükk vagy Gyertyán: K 84.50
 önkén, helyben a telepünkön K 87.—
 önként, haszszállítva K 17 25
 felőlöként, telepünkön K 18 50

A súly és öl pontos méréséért szavatol az igazgatóság.

Zongorák, Pianinók, Cimbalmok, hangszerek

legolcsóbban vásárolhatók és beszerezhetők

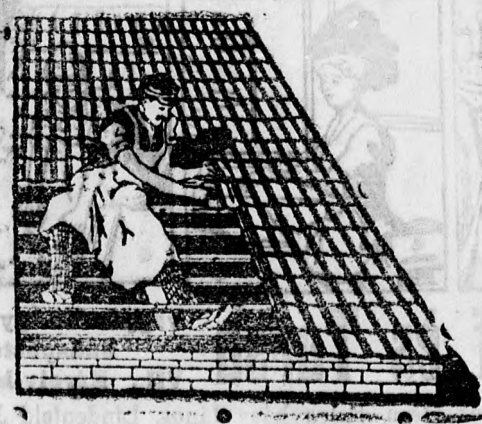
Schmidt

hangszer üzletében

Piacz-u. 73. sz.

Javitások és hangolások egy helyben mint vidékre elfogadtatik.

Az építettő és építő közönség figyelmébe.

Már sokan tudják hogy ajánlatos az építkezésnél a Karczagi Aggyag ipar
 termékeivel is költségvetést csináltatni, mivel a karczagi gépeserép könnyűségé-
 nél fogva olcsóbb tetőszerkezetet igényel, ugyanis míg a kézi cserép csak 15-16
 cm. széles és súlya drb.-ként 1.80-1.40 kg. addig a gépeserép 17 1/2 cm.
 széles és súlya drb.-ként 1.80-1.35 kg. tehát 10-12 %-al könnyebb, kézi cse-
 répből szükséges 43-45 drb. súlya 55-63 kg. addig □ méterenként, gép cserépből
 szükséges 36 drb. súlya 46 kg. Eső után az arány még rnszabb, mivel a kézi cserép
 20-25 % vizet vesz fel tehát eső után négyzet méterenként 70-80 kg. súlyu lesz.
 addig a gépeserép csak 8-9 % vesz fel és így négyzet méterenként 50-51 kg. lesz.
 A nyers falazati téglával mivel azokat 1/4, 1/2, 3/4 és 1. nagyságba is készíti fenti gyár,
 szép falat kapunk, melynek fentartására sem kell gondolni. A vevő közönség kényel-
 mére a helybeli fakeskedésekben raktárt létesítettünk, de megrendelhetők gyár-
 mányaink gyárvezetőségünkönél is vagy auliroit tulajdonosnál.

LÓWI ARMEN

Karczagi aggyagipar tulajdonosnál, Szécheny utca 23.

Nyomatott Hoffmann és Kronovits könyvnyomdájában, Piacz-utca 49. a főpostával szemben.